

LIETUVIŲ TAUTOS LAIDOTUVIŲ
DAVINIAI BE KAUKĖS

(Iš Smirnovo lietuviškai rašytos brošiūros)

Sios brošiūros pavadinimas yra toks: "TSRS socialistinių nacijų suklestėjimas ir suartėjimas", spausdinta Vilniuje 1964 m. 4,000 egz.

Iš brošiūros antraštės matyti, kad Rusijos Sovietijoje tautų jau nebėra, o tėra tik tautos ir jų "suartėjimas", kuris, kaip brošiūroje įrodinėjama, visas nacijas, bolševikų partijai vadovaujant, suliedins į vieną išsitiesinę bolševikiškai komunistinę rusiškąją kacapiją. Būdingas čia ir lietuviškai rašas (nenurodant vertėjo) ir patsai Smirnovas, kuris, be abejojimo, bus buvęs kremlinių Lietuvos okupantų įsodintas į kurio nors Lietuvos komisaro pavaduotojo vietą ir su kitais tokiais, kaip jis, vykdo lietuvių tautos laidojimą. Smirnovas savo rašinio pradžioje dar sumini "tautybės" žodį ir tautybę pagal jį yra "istoriškai susiformavęs žmonių bendrumas, atsiradęs iš kalbos, teritorijos ir psichinės struktūros bendrumo". Tautybė betgi yra tikrai "vergavimo ir feodalinio gamybos būdo sąlygomis atsiradusi žmonių bendrumo forma". Įsigalint kapitalizmui tauta pavirsta nacija: "Kapitalizmas sukuria patvarų žmonių ekonominio gyvenimo, kalbos, teritorijos ir psichinės struktūros bendrumą, kuris ir vadinasi nacija". (5 psl.)

Kai Leninas pasigrobė Rusijos valdžią ir įgyvendino Rusijoje aziatiką Čingischano diktatūrą, vadinamą socializmu, tai buržuazinės nacijos buvo paverstos socialistinėmis nacijomis. Toks tautai yra lietuvių tautos laidojimo planas. Smirnovas rašo: "Socialistinių nacijų formavimas — tai objektyvus dėsningas procesas, bet jis vyksta ne gaivališkai, o sąmoningai (enkavedistiškai). Svarbiausią vaidmenį, spartinant šį objektyvų procesą, vaidina subjektyvūs veiksniai: sąmoninga Komunistų partijos ir tarybų valstybės veikla" (11 psl.) su smirnovais iš bolševikinės kacapijos. "Ir laisvi (enkavedistiniai) rinkimai į pirmąjį (Lietuvos) liaudies seimą ir visa kita, kas po to vyko, galėjo įvykti tik dėka tos paramos, kurią gavome (suprask: mes, lietuviai, su Smirnovu priešakyje) iš didžiosios ir taikingosios socializmo šalies ir jos raudonosios armijos (17 psl.). Tarybų valdžios metais susidarė gausi daugnacionalinė tarybinė (kapsukinė, sniekinė) inteligentija, glaudžiai susijusi su liaudimi, ištikimai tarnaujanti jai" (27 psl.).

Savaime suprantama, kad naikinant tautą, tautos tautiečiai verčiami būti "Tarybiniais žmonėmis". Dėl to Smirnovas štai kaip porina: "Kiekvienam žmogui tėvynės sąvoka susijusi su ta vietove, kur jis yra gimęs, su ta tauta, kurios kalbą jis vartoja, kurios papročius ir tradicijas jis įsisąmonino. Bet tarybiniam žmogui ši sąvoka yra platesnė. Jo tėvynė — tai ne tik gimtasis kaimas, miestelis, o visa neaprepiama Tarybų šalis. Kuriai tautybei beprisklausyti tarybinis žmogus, kurioje respublikoje ar srityje jis begventų, kur jis bedirbtų, jis visų pirma tarybinis žmogus, Tarybų Sąjungos pilietis. Tarybinis žmonių meilė savo socialistinei tėvynei — tarybinis socialistinis patriotizmas yra viena iš svarbiausių tarybinės visuomenės vystymosi

varomųjų jėgų" (24 psl.). Taigi, lietuviui kito kelio nėra, kaip tik tarybinis surusėjimas bei sukacapėjimas arba Vorkuta, arba Sibiro Lenos žiočių "malonumai" (verta perskaityti Tautvaišienės knygele "Tautų kapinynas Sibiro tundroje" ir K. Bielnio "Terroro ir vergijos imperija").

Brošiūros 29-ame puslapyje sakoma jau taip: "Tarybinių tautų bendradarbiavimas socializmo statyboje pareikalavo turėti vieną tarpnacionalinę bendravimo priemonę. Tokia priemonė yra rusų kalba, kurios su gimtąja kalba mieliai mokosi (nejaugi?) visų mūsų šalių tautų bei tautybių žmonės". Deja, nėra aišku, kodėl ši tarpnacionalinė bendravimo priemonė tarybinių tautų bendravimui socializmo srityje turi būti rusų, o ne kinų kalba, nes juk kinų nacija yra ne mažiau tarybinė už didžiarusių naciją, o skaičium yra net apie 14 kartų (600,800,000 kinų) didesnė už didžiarusių naciją, ir Maoetungas visiškai pagrįstai nesutiks nei patsai mokytis, nei šimtus milijonų kinų mokytį rusų kalbos. To dėlei, ar ne laikas būtų ir lietuviams su entuziazmu ir meile griežtis kinų kalbos.

Tęsdamas lietuvių tautos laidojimą, Smirnovas toliau rašo taip: "Besiplečiant socialistinių nacijų bendravimui ir nuolat keičiantis kadrui, rusų kalba tampa ne tik tarpnacionaline bendravimo priemone, bet ir gimtąja kalba daugeliui TSRS nacijų ir tautybių atstovų. Iš 1959 m. visąsąjunginio gyventojų surašymo 94,7 milijono nerusų tautybės žmonių 10,2 mln., arba 10,9 proc., pažymėjo gimtąją kalbą rusų (30 psl.). Vadinasi, mūsų šalies socialistinėms nacijoms bei tautybėms atsirado daug bendrų bruožų: bendra socialistinė tėvynė, bendras socialistinis ūkis, bendra tarpnacionalinio bendravimo priemonė — rusų kalba. Visa tai leidžia padaryti išvadą, kad TSR Sąjungoje susiformavo naujus bendrus būdingus bruožus turinčių įvairių tautybių žmonių istorinis bendrumas — tarybinė liaudis" (internacionalinė bolševikiškoji kacapija, 32 psl.).

Pagal Smirnovą, kuris savo rašinyje, kaip bolševikams įprasta, nuolatos mini Leniną ir bolševikų partijos nutarimus, — "tarybinei liaudžiai tenka vykdyti svarbiausią uždavinį — sukurti materialinę techninę komunistinę bazę" (34 psl.). Per šią bazę, savaime suprantama, yra siekiama bolševikiškais tempais mažesnes tautas surusinti per nenatūraliai išplėstas pramonės įmones, įvesdinant į jas rusus ir tuo būdu sudarant tautos vietoje "tarybinę liaudį". Smirnovas šiuo reikalu pateikia ir statistiką: "Apskritais apskaičiavimais, iki 1980 metų pramonės produkcijos apimtį palyginus su 1960 metais padidės: RTFS (Didžiarusijoje) — 5,8 karto, Ukrainoje — 6 kartus, Lietuvoje — 9 kartus, Kirgizijoje — 10, Kazachijoje — 12,7, Armenijoje — 13, Azerbeidžane — 17 ir t.t." (35 psl.). Taigi Lietuvos supramonėjimas (be vietinių žaliavų ir energijos šaltinių) per 20 metų turės padidėti 9 kartus, o Didžiarusijoje tikrai 5,8 karto. Būdinga, kad Ukrainos (su didžiausiais Doneco anglių ir deg. dujų ištekliais ir javų aruodais (supramonėjimas 6

kartus) yra beveik lygus Didžiarusijos supramonėjimui (5,8). Čia rusų perkeldinėjimo nėra, nes bijoma, kad rusai nesuukrainėtų, paskendę ukrainiečių masėje. Bolševikiškai laidojant mažas tautas, iš jų "savanoriškai" tremiami pramonės ir ūkio specialistai į "placiąją tėvynę". Pavyzdžiui Smirnovas taip atvirai rašo: "1960 metais Tarybų Lietuvos darbo žmonės ėmėsi sefuti Kazachijos Karagandos srities Zana - Arklinsko ir Narimsko rajonus. 300 mechanizatorių iš Tarybų Lietuvos dirbo lauko darbus" (37 psl.).

Taigi dėl to, — o Lietuvos laukai dirvonuoja ir piktžolėmis veši. "Kilniam" tautų rusinimo ir laidojimo darbu pajungiamas ir mokslas bei mokslo įstaigos. Dėl to štai kaip rašoma: "Likviduojant mokslinių tyrimų paralelizmą, koordinuojant juos, sutelkiant kūrinius į mokslinius labai svarbioms komunisto statybai problemoms išspręsti, didelį vaidmenį turi suvaidinti TSRS valstybinis mokslinių darbų koordinavimo Komitetas" (38 psl.). Ir čia Smirnovas taip rašo: "Keitimasis specialistų kadrui prisideda prie nacijų suartėjimo, daugnacionalinių (1) kolektyvų sudarymo. Materialinės - techninės komunisto bazės kūrimas bendromis tarybinių tautų jėgomis didina tarybinių žmonių kilnojimąsi, daro tarybinių respublikų gyventojų sudėtį vis labiau daugnacionalinę. 1959 metų gyventojų surašymo duomenimis, be tautybės, kurios vardu pavadinta atitinkama respublika, atskirose respublikose yra kitų tautybių gyventojų: Latvijoje — 38 proc., Estijoje — 23,4 proc., Lietuvoje — 20,7 proc."

Prie čia paminėtų bolševikiškai kacapiškų priemonių rusinti Lietuvą reikia pridėti rusiškąjį okupacinį aparatą, enkavedistų ir raudonąją armiją, tarnavusius raud. kariuomenėje lietuvių ir pasilikusius Rusijoje ir baigusius mokslą Rusijoje lietuvius, privalomai ten paliekamus atitarnauti už mokslą. Bet labiausiai mūravojinį kacapą Smirnovą džiugina mišrios lietuvių šeimos. Dėl to jis taip rašo: "Gilius socialiniai - ekonominiai pakitimai, nacijų artėjimas ir jų bendrų bruožų formavimas negali neatsiliepti šeimos santykiams. Metai po metų mūsų šalyje vis daugiau tuokiasi įvairių tautybių atstovai. Deja, nėra oficialios šio santuokų statistikos duomenų, bet ir turimi faktai rodo, kad atstovai už tautybių, kurios praieity laikės griežtos endogamijos, vis dažniau tuokiasi su kitų tautybių atstovais. Toks pat reiškinys pastebimas ir mūsų respublikoje (Lietuva — Smirnovovo respublika?).

1938 metais, oficialiais statistikos duomenimis, Zarasuose buvo registruota tik viena mišri šeima, o 1962 iš 260 čia registruotų santuokų 53 (20,3 proc.) buvo mišrios, jų tarpe 40 atvejų besituokiantieji buvo lietuvių tautybės. Mišrios santuokos labai paplito tokiam daugnacionaliniam mieste, kaip Vilnius — LTSR sostinė. 1957 m. čia buvo registruota 1.261 mišri santuoka (33,55 proc. visų taisybių registruotų santuokų). Su kitų tautybių asmenimis susituokė 461 lietuvių. Per 1961, 1962 ir 1963 metų pirmą pusmetį Vilniuje buvo registruota virš 3,300 mišrių šeimų santuokų (daugiau, kaip 40 proc. visų santuokų). Per pažymėtus 25 metus su kitų tautybių atstovais susituokė (procentais, su kitų bendru

BRONIUS MURINAS

TILTAS

ŠIRDIS IR URNA

JEAN DUTOURD

Prancūzų rašytojas, gimęs 1920 m., keleto literatūrinio premijų laureatas. Romanai: *Suns Galva* (Une Tête de Chien), *Iškiepytas Augalas* (Doucin) ir kt.

Išleidęs šimtą du romanų, straipsnių, eilėraščių, dramų ir komedijų tomas, didysis žmogus amžinai užmigo savo gimtajame Osero mieste, sulaukęs aštuoniasdešimt trejų metų, vienuolikos mėnesių ir dviejų dienų amžiaus. Visi, o ypač Osero gyventojai, apraudojo jo mirtį. Iš tikro, kiekvienas didysis žmogus, pakilęs garbės laiptais iki tam tikros pakopos, jau nesudaro pavojaus visuomenei. Štai kodėl Osero ir Paryžiaus laikraščiai sutartinai giedoja ditrambus išvykusiamei ir geresnei pasauli. Parlamentas nutarė palaidoti didįjį žmogų

valstybės lėšomis. Vieta buvo paruošta Panteone.

Tarp kita ko, ar drįstų kas nors paneigti tai, kad pastarųjų trisdešimt metų būvyje didžiojo žmogaus gyvenimas galėjo būti visiems doros pavyzdžiu? Tik pagalvokite. Kai jam suėjo penkiasdešimt, jis ryžtingai nusigręžė nuo ateizmo ir socialistinių teorijų. Apie jį buvo kalbama, kad jis įsigijo "tikrųjų vertybių". Atrodo, kad šias "tikrąsias vertybes" sudarė: ultramontaninis katalikiškumas, laisvė stambiesiems pramonininkams, autoritarinė vyriausybė ir valstybinė policija. Kaip ten bebūtų, bet šios būtent tiesos paaiškėjo didžiam žmogui, pasiekusiam penkiasdešimt metų. Didysis žmogus ėmė nuo to laiko publikuoti tik katalikiškus romanus, policinikiškus eilėraščius ir autoritarinius straipsnius apie žmogaus ir stambaus pramonininko teises. Akademinis krėslas, dar šilts nuo jo pirmtako — kardinolo riebiosios kūno dalies, buvo jau paruoštas jam. Garbės Legiono visų laipsnių ordinai vienas paskui kitą pakibo prie jo krūtinės, dar ir šonų. Su juo tarėsi ministrai, jį kvietė vyriausybės

skaičium atitinkamos tautybės vyrų): lietuvių — 27,25, rusų — 45, lenkų — 49,4, baltarusių — 73,3, ukrainiečių — 42,3" (48 psl.). Smirnovas nueina iki sienų panaikinimo: "Vyksiant objektyviam socialistinių nacijų suartėjimo procesui, palaipsniui netenka reikšmės sienų tarp sąjunginių ir autonominių respublikų klausimas. Stiprėjant socialistinių nacijų tarpusavio ryšiam, vis patvarnesni darosi ne tik kiekvienos atskiros nacijos, bet ir visos tarybinės liaudies teritorinis bendrumas ir respublikų valstybinių sienų klausimas palaipsniui nyksta" (56 psl.).

Smirnovas nepamiršta ir naujos, vadinamos socialistinės tėvynės meilės, būtent: "Socialistinis patriotizmas reiškia savo tėvynės meilę, didžiavimąsi tuo, kad jo socialistinė tėvynės meilė nesiriboja savo respublika, o apima visą tarybų šalį" (68 psl.).

Smirnovas, šis rafinuotasis lietuvių tautos žudikas, pateiktas lietuvių surusinimo ir net tarybinės Lietuvos respublikos galutinio sulikvidavimo būdus bei priemones, taip "kukliai" baigia savo rašinį: "Vengdami nacionalinio nihilizmo, administravimo ir skubotumo, nepraieitų etapų peršokimo, dirbtiniai neforsuodami nacijų susiliejiimo proceso, mes turime kovoti su viskuo, kas jį stabdo".

Tatai, ką Smirnovas pateikia, yra ne kas kita, kaip jau ne tikta mūravojinėmis, bet ir bolševikinėmis priemonėmis atstatoma samoderžavo caro Rusija. Betgi Smirnovui, šiam bolševikiškai mūravojiniam kacapui, taip apsvaigo galvelė nuo įsivaizduoto pasisekimo, kad jis pamiršo — ne lietuviškai, o maskoliškai yra savo brošiūrą rašęs. J. Va.

galiūnai, jis išleido "Mūsų laikų romaną" — iš viso trisdešimt septynis tomas su šešiais šimtais devyniasdešimt dviem veikiančiais asmenimis. Laimingajam visada sekasi, ir jis tapo našliu. Kažkada, vos baigęs Ecole Normal, jis vedė prasčiokę siuvėją, kuri per trisdešimt vedybinio gyvenimo metų nesugebėjo atsikratyti savo vulgaria Paryžiaus tarme. Žodžiu, didysis žmogus gerė garbę iš pilnos didelės taurės. Čia jis važiuo į New Yorką tikslu išdėstyti savo pažūras į marksizmą, čia jis vyko į Oslo, norėdamas atverti klausytojams savo veikalų rinktinių vietų grožį, čia jis Londone reikė pasipiktinimą Dekartu, čia Madride jis aiškino, kad jo kūryba neturi nieko bendra su galikanizmu. Kažkoks filologas iš Los Angeleso paskyrė jam savo disertaciją, o Paryžiuje kasmet išleisdavo dvi jo biografijas.

Tačiau didysis žmogus dar ne visai buvo pavirtęs juokdariu. Laisvos minties ir maištingumo principai, kuriais jis rėmėsi iki atsivertė, vis dėlto išauklėjo jame tam tikrą vidinį taurumą, kurio nepajėgė išrauti naujasis tikėjimas. Triukšmą, kilęs aplink jo vardą, nuvargino jį, ir jis grįžo į Oserą ir apsigyveno daillame aštuonioliktojo šimtmečio name prie pat Iopnos kranto. Jo namų ūkį tvarkė tik du tarnai. Tai-

kingas, draugiškas, tolerantiškas, jis negalėjo pakęsti tik vienos gvyvųjų sutvėrimų kategorijos — kačių. Jis svetingai sutikdavo plunksnos draugus, skyrė jiems knygas, atsakinėjo į gražiosios lyties atstovų laiškus, kas antradienį pietavo su klebonu, šelpė jaunus poetus... bet, pamatęs katę, jis kone pamišdavo. Katės sukeldavo jame pasibaurėjimo ir šaubo jausmą, kaip kad kitiems sukelia gyvatės. Kačių haime didysis žmogus susirgo, būdamas dar visai mažas. Jis turėjo vos penkerius metus, kai jo motina, dorą ir paprastą moteriškę, pasakoko jam baisią pasaką apie piktadarį, kankinąs kates: jis glostė jas prieš plauką, tampė už uodegų, pešė ūsus, iš viso visokiais būdais jas niekino ir sykį, tikro žvėriškumo apimtas, nukryžiuvo — taip, taip, nukryžiuvo! — niekuo nekaltą Angoros katiną. Pasakos gale įvyko atpildas: dešimtys tūkstančių kačių, sudariusių karinę sąjungą, puolė piktadarį, ir jis žuvo baisiose kančiose, sudraskytas nagais. Štai kodėl didysis žmogus ne tik išvarė visas kates iš savo namo, bet ir sunaikino visus paveikslus su katėmis.

Suzinojęs, kad didžiojo žmogaus palaikai bus palaidoti Panteone, Osero vyskupas, išsinegęs iš kailio, intriigų pagalba vis dėlto gavo leidimą išimti bažnyčios ir teisingumo drausmo gynyčią širdį ir įdėti ją į marmorinę urną, papuostų tinkamu lotynišku parašu. Urnai buvo paskirta garbinga vieta Osero katedroje.

Didysis žmogus gulėjo ant stalo klebonijos valgomajame. Jis buvo labai liesas. Trys chirurgai ir kanauninkas atidžiai žiūrėjo į ilgą pilką kūną; raukšlėtas, lyg susitaikęs su vienu pasauliu, veidas savaime vertė su pagarba žiūrėti į amžinai užmigusį.

— Skaudu pagalvoti, ko neteko Prancūzija ir visas krikščioniškasis pasaulis, — liūdnai linguodamas galvą tarė kanauninkas.

— Tai buvo didis rašytojas, — pasakė vienas chirurgas. — Man patiko jo kūriniai.

— Vis dėlto jo pirmose knygose yra daug ginčytinų dalykų, — patikslino kanauninkas.

— Žinoma, žinoma, — patvirtino pirmasis chirurgas: jis

(Nukelta į 2 psl.)

LINKĖJIMAI ŠVENČIŲ PROGA

SV. KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ šventės išreiškia rimtį, susitelkimą, viltį ir santaiką. Švenčių metu trokštame būti su visais kartu, ir išgyventi bendruomenės jungties jausmą.

Švenčių nuotaikos stiprinančios tautinio sąmoningumo ir solidarumo dvasią, teldi mus lietuviybės išlaikymo darbuose ir kovoje už Lietuvos laisvę.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1966 metų proga, sveikina visus JAV lietuvius, linki geros šventinės nuotaikos, o ateinančiais 1966, Jaunimo Metais, taip pat tvirtai stovėti ir nepalūžti išlikimo kovoje už tautinės gyvybės išlaikymą ir Lietuvos laisvę.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
CENTRO VALDYBA

J. Jasaitis, M. Rudienė, Z. Dailidka,
J. Ignatonis, J. Jurkūnas, V. Kleiza,
M. Šimkus, J. Paštukas ir K. Januška

12. 18. 1965.

UPYTĖS DRAUGIŠKAS KLUBAS

LINKI VISIEMS
LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲJŲ 1966 METŲ

1966 METŲ VALDYBA:

- JOHN KIAUNE, Pirmininkas
- JUOZAS PAKUDAITIS, Vicepirmininkas
- JUOZAS BALČAS, Notarinis raštininkas
- BERNICE ŽEMGULIS, Finansų raštininkė
- MARY RADZIUKĖNAS, Kasininkė
- ANTANAS RADZIUKĖNAS, Maršalka

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

VALYS

ELECTRIC LIGHT & POWER SERVICE

Atliekami visi elektros darbai

V. INDULĖNAS

2519 W. 69 Street Tel. GR 6-6440

KALĖDŲ ŠVENTĖS KILNUME

IR

NAUJŲ METŲ PIRMOJO ŽVILGSNIO VILTIKUME

aplankykim, tautiečiai lietuviai, mintim vieni kitus, visi
visus, kurie laisvėj be tėvynės, ir kurie tėvynėj be laisvės.

SVEIKINKIM NEPALŪZUSIUS VALIOJ BŪTI
LAISVIEMS, TVIRTINKIM PASTIKEJIMĄ LIETUVOS
LAISVĖS KOVOS PRASMINGUMU IR BŪTINU
LAIMEJIMU.

1965 metams baigiantis,

VYRIAUSIAS LIETUVOS
ISLAISVINIMO KOMITĖTAS

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲ METŲ
PROGA

sveikiname visus savo gimines, draugus ir
pažįstamus, dėkojame jiems už pasiūstus
Žiemos švenčių sveikinimus ir linkime vi-
siems geros sveikatos, sėkmės ir laimės.

JOKŪBAS ir ANTOSE
BALTRAMONAIČIAI - BALTIS

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

LAI ŠIOS ŽIEMOS ŠVENTĖS — KALĖDOS
BŪNA KUOLINKSMIAUSIOS VISIEMS
CHICAGOS LIETUVIAMS.

Tel.: RE 5-1326

MR. & MRS. WILLIAM B. SEBASTIAN

Yes, There is JUSTICE Electric
6625 Archer Avenue Chicago 38, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — FRIDAY, DECEMBER 24, 1965

PRINCAS - MILIJONIERIUS JTO TREMTINIŲ KOMISARAS

Šio rudens JTO sesija vienbalsiai išrinko Tremtinių Komisarą princą Sadruddin Aga Khan, iranietį.

Naujojo komisaro pagerbime dalyvavo Balfo reikalų vedėjas, kuris sveikino aukštąjį pareigūną Balfo ir NCWC vardu. Sveikintojas nemažam susirinkusių būriui išskėlė dažnai nutylimą tremtinių grupę, kuria niekas nesirūpina.

Laisvam pasaulyje yra per dešimt milijonų registruotų tremtinių, kurių globali Jungtinės Tautos išleidžia apie tris šimtus milijonų dolerių. Tačiau niekas nesuregistravo tremtinių komunistiniame pasaulyje, pvz., kiek yra tremtinių Rusijoje, Kinijoje ir pan. Niekas jais nesirūpina. Buvo pažymėta, kad Balfas kiek gali padeda lietuviams Sibire ar atsidurusiems Lenkijoje. JTO Tremtinių Komisaras turėtų atkreipti dėmesį ir į šią grupę. Sveikinimo žodyje Balfo atstovas pažymėjo, kad Lietuvoje ir Sibire yra paplitę gandai, jog graži lietuvaitė yra ištekėjusi už milijonieriaus princą, kuris apmoka visus lietuvių siuntinius į Sibirą. Balfas tu gandy nesistengė paneigti. Tačiau dabar princui-milijonieriui Tremtinių Komisarui Balfo atstovas pareiškė, kad visos siuntos į Sibirą ar Lietuvą yra apmokamos gerų tautiečių, ne milijonierių suaukotais pinigais. (Tiesa, š. m. N. Y. Balfo rudens vakui mūsų milijonierė p. Barbara Rockefeller iš Paryžiaus prisiuntė šimtą dolerių).

Po oficialiosios dalies princas Sadruddin Aga Khan asmeniškai pagyrė Balfo atstovą už drąsų žodį, nusifotografavo, pasisakė esąs 32 metų, baigęs Harvardo universitetą ir yra nevedęs.

Nors JTO Tremtinių Komisaras labai nenori tartis su rusais dėl Amerikos lietuvių išskirtų šeimų sujungimo, prašyti, kad rusai išleistų tėvus, vaikus, vyrus ar žmonas į Ameriką, bet vistiek jam tokie prašymai rašytini. Vis bus keliamas balsas pasaulinėje institucijoje dėl sovietinio žmogaus teisių pažeidimo.

Tremtinių Komisarų būstinė yra Šveicarijoje, Zenevoje, buv. Tautų Sąjungos rūmuose. New Jorke, Jungtinėse Tautose yra tik Komisarų delegatūra. L. J.

VISI LIETUVIAI, KAIP PAVIENIA
TAIP IR ORGANIZACIJOS, DRAUG
JOS — PAREMKITE SAVO AUK
MIS "NAUJIENŲ" MASHINŲ FONDA
JOSŲ SKUBI AUKA PASPARTINI
"NAUJIENŲ" TOLULĖJIMA

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
visiems savo draugams ir pažįstamiems linki

JOHN IR MRS. PAUGAI

Route 1, Box 78, Rhinelander, Wisconsin,
on Highway 47.

Utenos Apskritis Draugiškas Klubas

LINKI
VISIEMS NARIAMS
IR
RĖMEJAMS
LINKSMŲ KALĖDŲ
IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

Nepaprastai įdomi Šlapelių istorija

Sarmiento, Patagonijos steigėjas,
žymūs Argentinos pionieriai

Nadas Giedraitis Argentinos
Lietuvių Balse rašo:

Šešių mėnesių bėgyje
mirė trys šlapeliai

Kupiškėnas Izidorius Šlapelis, Sibiro kankinys, atvyko Argentinon 1877 metais. Jis yra Patagonijos kolonizuotojas, Kolonijos Sarmiento steigėjas.

Jo sūnus Justinas Šlapelis atvyko Argentinon 1896 metais. Lietuvoje mirus jo pirmajam žmonai Salomėjai Gurklytei, vedė Sofiją Jankauskaitę. Atsivežė vaikus iš pirmųjų vedybų: Viktorą, Juozą, Pauliną ir Joną ir Lietuvoje gimusį sūnų Kazimierą iš antrųjų vedybų. Argentinijoje gimė Bonaventuras, Ignas, Povilas, Izidorius ir Justina.

1877 metų veteranas, pasitaręs su Argentinos Respublikos prezidentu Julio A. Roca, kolonizavo Patagoniją. Konkurovo su Peterburgo universiteto geologijos studentu Aleksu Kazlausku, gimusiu Latvijoje, kurio vardu pavadinta Kordilierių vietovė "Kozlowski".

Šlapeliai, įsteigę Sarmiento, įkūrė pirmutinį kapinyną ir įsteigė pirmutinę lietuvių kalbos mokyklą Patagonijoje. Nestebėtina, kad jų ainį Jankauską paleido iš kariuomenės dėl to, kad jis kitaip nemokėjo kalbėti tik lietuviškai.

Jonas Šlapelis, kelių dvarų savininkas, vilnų eksportuotojas, eksporto bendrovių narys, mirė savo namuose Mar del Plateje 31.1.1964. Mirė nuo širdies smūgio, eidamas 75 metus. Privatishkais lėktuvais atskrido sūnus iš Patagonijos ir vienu jų nugabeno a. a. Jono Šlapelio kūną į jo senelio įsteigtą Sarmiento, kur palaidotas amžinam poilsiui, jo paties įsteigtame kapinyne. Liko liūdinti našlė Manuela Vazquez de Szlapelis, ištekėjusi už jo rugpjūčio 15, 1926. Taipgi liko duktetė Inė su vyru ir du anūikai.

Apart Jono, 6 mėnesių bėgyje mirė jo broliai Bonaventuras ir Ignas.

Dabar liko tik iš ten gyvenančių Kazimieras, kuris yra Provincijos Kelių Valdybos viršininkas Sarmiento, savo ūky gyvenantis Povilas ir našlė Justina, gyventi Sarmiento mieste. Šlapeliai, Jankauskai, Baltu-

šiai, Zurliai, Žukeliai ir visa eilė tos mažai apgyventos Argentinos dalies civilizatoriai. Išiteigęs pirmutiniam knygynui "Biblioteca Popular de la Colonia Sarmiento" 1913 metais, pirminku tapo išrinktas Justinas Šlapelis.

Legaliniai įdomūs Šlapelių atiminimai, dar pereitame šimtmetyje surašyti, apie pirmųjų lietuvių įsikūrimą tuomet visiškai mažai gyvenamoje Argentinos Patagonijoje, yra A. L. Balso Redakcijos archyve.

Nadas Giedraitis

ŠIRDIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

neturėjo jokio supratimo apie velionies knygas.

— Visi ten nukeliausime, — atsidūsėjęs pasakė antrasis chirurgas.

— Na, eime išdarinėti, — nepagarbiai atsiliėpė trečiasis, dar neatsikratęs karo gydytojo įpratimais.

Kanauninkas pasisuko ir ėmė žiūrėti pro langą į upę. Ant prielango snaudė didelis juodas katinas; kanauninkas glostė jo nugarą. Jis mokėjo elgtis su savo katinu: jis pakasė katino sprandą, ir katinas ėmė miaukti iš smagumo. Išgirdęs, kad chirurginis peilis piauna didžiojo žmogaus kūną, kanauninkas kruptelėjo. Kažkas pliaukštelėjo į stalą.

— Atlikta, — pasakė pirmasis chirurgas.

Kanauninkas atsigrižo ir pamatė ant lėkšės greta didžiojo žmogaus kažkokį biaučių kamuolį. Jam pasidarė bloga.

— Visiška! sveika širdis! — pasakė antrasis chirurgas.

— Štai ji, ta kilni širdis, plaukusi tik žmonijos gerovei! — tarė kanauninkas patetiškai, tikėdamasis, kad praeis blogumo jausmas.

— Kol širdis krūtinėje — niekas dar nežuvo, — pasakė trečiasis chirurgas; jis mėgo juokus.

Katinas nušoko nuo prielango ir miaukdamas ėmė trinti nugarą ir šoną į bažnyčios larnoko kojas. Staiga jis šoko ant stalo. Niekas nespėjo nė apsižiūrėti, o jis jau čiupo didžiojo žmogaus širdį. Trečiasis chirurgas, kaip kad ir pridera buvusiam kariui, suvokė, kas vyksta, ir šoko uždaryti langą. Katinas, sukandęs grobį, šoko ant bufeto.

— Baisi nelaimė! — sušuko kanauninkas.

— Laikykite katiną! — rėkė pirmasis chirurgas.

— Duokite man lazda! — šaukė antrasis.

— Gerai, kad ne veršiuo kepenos! — prunkštelėjo iš juoko trečiasis.

Kanauninkas, atidaręs duris, ėmė stangti:

— Petrai, uždaryk langus ir duris: katinas nukniaukė velionies širdį!

Katinas vikriai nušoko nuo bufeto ir šmukštelėjo pro pat kanauninko kojas; kanauninkas sužviogė, o grobikas tuo tarpu pabėgo pro pusiau pradaras duris.

Medžioklė truko pusantros valandos. Pagaliau katinas buvo pagautas rūsyje, tamsiame ir dulkėtame kampe. Bet jis jau buvo suėdęs su viskuo didžiojo žmogaus širdį. Jo akys grėsmingai žibėjo.

— Aš turiu gerą idėją, — pasakė trečiasis chirurgas.

— Tylėkite, nelaimingasai! griežtai sudraudė kanauninkas.

— Na, o kodėl gi ne? — paklausė trečiasis chirurgas.

— Ne, — atšovė kanauninkas.

Jie galvojo, galvojo, žiūrėjo į surištą katiną, bet nieko neįsugalvojo.

— Nėra kitokios išeities, — pasakė trečiasis chirurgas.

— Na, vadinasi, papiausime ji? — paklausė pirmasis.

— Tėve mano, — ėmė maldauti kanauninkas, — teaplenkie mane ši taurė!

— Durtuvių kovai pasiruošk! — džiaugsmingai sustaugė trečiasis chirurgas ir griebė katiną. Katinas ėmė rėkti biaučių lotynų kalba, o papiautų katiną.

smalsuolis, lankydamasis Osearo katedroje, užsimanys atidaryti marmorinę urną, stovinčią prie trečiojo altoriaus, dešinėje pusėje nuo įėjimo, tai jis ras joje ne didžiojo vyro širdį, kaip kad liudija parašas lotynų kalba, o papiautų katiną.

Vertė L. U.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ LINKIME NARIAMS,
JU ŠEIMOMS ir VISIEMS
LIETUVIAMS

TAURAGĖS KLUBO VALDYBA

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ
Naujų Metų linki visiems savo klientams,
draugams ir pažįstamiems

LIETUVIŲ KLUBAS

KUNIGUNDA, Sav.

Įvairūs vietiniai ir importuoti gėrimai. Fox Head "400" beer

2547 W. 71st St.

Tel. 436-1566

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų
linki savo klientams ir draugams

JOE'S TAVERN

JUOZAS SUTKUS

827 W. 33 Street

VILIUS NEIMANTAS IR
STASYS KARPIUS

LIETUVISKOS UZEIGOS SAVININKAI

Sveikiname šventų Kalėdų ir Naujųjų Metų progą visus
savo draugus, kostumerius ir pažįstamus

3337 So. Litanica Avenue

Tel.: Virginia 7-8474

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linki visiems savo klientams, draugams
ir pažįstamiems

RAINBOW INN

V. RUTKAUSKAS, Sav.

658 West 35th Street

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linki visiems savo klientams, draugams
ir pažįstamiems

BANGA

TV - RADIO - STEREO — PARDAVIMAS IR TAISYMAS

2740 W. 63rd Street

Tel.: 434-0421

P. RUDENAS

K. SIMULIS

Jaunimo Metų Komitetas Clevelande

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba paskelbė 1966 metų Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metais. Jaunimo Metų didžiausias įvykis bus PLB valdybos rengiamas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas 1966 m. birželio mėn. 30—liepos mėn. 3 dienomis, Chicagoje. Prieš kongresą, birželio 26 d. prasidės Pasaulio Jaunimo stovykla.

JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybai prašant sudaryti prie apylinkių valdybų vietinius jaunimo metų komitetus, kurie vietoje atstovautų jaunimo metų reikalus. LB Clevelando abiejų apylinkių vardu, š. m. gruodžio 12 d., antros apylinkės pirmininko P. Mikšio bute, sudarytas šios sudėties Jaunimo Metų Komitetas: Džinaras Kizys — pirmininkas, Birutė Pautienytė — sekretorė, Eglė Augustinavičiūtė, Danguolė Bartuškaitė, Neringa Kuncaitytė, Mindaugas Leknickas, Rimvydas Minkūnas, Nijolė Sabataitytė, Jurgis Šembergas; Felksas Eidintas — pirmos apylinkės pirmininkas ir Povilas Mikšys — antros apylinkės pirmininkas — koordinatoriai šio komiteto su apylinkių valdybomis.

Šio komiteto vienas iš svarbiausių tikslų, kad kaip daugiau suvažiutuot lietuvių jaunimo ir

j Clevelandą. Jiems suvažiavus, pajėgesnės lietuvių šeimos turėtų juos priimti į svečius. Jie čia susipažintų su Clevelando ir jo apylinkių lietuvių jaunimu. Jie visi kartu vyktų į jaunimo stovyklą ir į kongresą. Mes jau turime 10 šeimų, kurios su malonumu sutiko priimti po vieną jaunuolį į svečius. Mes prašome visus lietuvius, gyvenančius Ohio valstybėje, tuojau komitetui pranešti, kas sutiktų vieną ar daugiau iš tų atvykstančių jaunuolių priimti į svečius. Suteikiant žinias, prašom nurodyti, kas pageidautų priimti mergaitę, kas berniuką ir iš kurio krašto — Australijos, Europos, Kanados, Pietų Amerikos, Naujosios Zelandijos ar iš kurio kito krašto. Žinias prašom siųsti komitetui šiuo adresu: Džinaras Kizys — 18021 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119, tel. 531-8429. Žinias žodžiu, raštu ar telefonu priima ir kiekvienas komiteto narys.

Komitetas prašo visus lietuvius, rašant laiškus, ypač į užsienį, datuoti 1966 metus Jaunimo metais, skatinti ir kviešti ten gyvenančių jaunimą, o jų tėvams patarti, kad išleistų savo vaikus, kad lėšomis paremtų jų kelionę į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą ir stovyklą.

Jaunimo Metų Komitetas Clevelande. Iš kairės į dešinę: Džinaras Kizys, Birutė Pautienytė, Danguolė Bartuškaitė, Mindaugas Leknickas, Neringa Kuncaitytė, Jurgis Šembergas, Nijolė Sabataitytė, Rimvydas Minkūnas, Eglė Augustinavičiūtė ir Povilas Mikšys. Trūksta Felksio Eidinto, V. Plodžinsko nuotrauka

Pasaulio lietuvių jaunime, mes laukiame Jūsų atvykstant ir į mūsų Clevelandą. Jūs būsite mūsų svečiai, šio komiteto maloniai globjami. Turėdami kokių nors klausimų, rašykite mūsų komitetui.

Jaunimo Metų Komitetas Clevelande

BENDRINĖJE KALBOJE TŪ ŽODŽIŲ NEBERASI

Kol suvalkiečiai neužmetė savosios, lietuvių kalba buvo daug turtingesnė

gaidžjukė — sūdyto vandens ir svogūnų sriuba (šlandien bus gaidžjukė su bulvėmis).

gaigaras — gaižus žmogus ar gyvulus, menkas, sunykęs augalas (Ne kokie linai šiemet — gaigarai).

gailstoti — galinti, gaudinti (Negailstokit pinigų nusipirkti geroms knygelėms).

gaimaroti — gaišti, delsti (Dirbk kaip žmogus, ką gi čia dabar gaimaroji).

gairija — vėjo pučiama vieta, pagairė (Ant pat vėjo gairijos arklius pastatė).

gaisaloti — trukti, delsti (Ans jau prie darbo negaisalioja).

gabana — šieno, šiaudų ar kito panašaus daikto glėbelis, kiek rankomis suėmus nebarsant panešama, kuokštas (Kam avims tokį didelį glėbį — užteks joms ir gabanos!).

gabūžas — gabalas, gniužulas, gumulas, glėbys, gabana (Gabūžėlį šiaudų po pažascia atnešk).

gaganas — žąsinas (Margojo gaganas nepaliksime kitiems metams — jis labai kanda vaikus).

gagarinė — kakarinė, gerklė, koserė (Kai paleido gagarinę, visas namas suskambėjo).

gaidau — mano mielas, brolyti, širdelė (Tik neužmirš, gaidau, per daug giedodama valgyt).

kriviza — sukrypėlis, kreivėzas (Buvo toks krivizėlė, o pačią, veizėk, gavo).

krizeklis — žmogus, kuris nuolat juokiasi.

kropšlys — kas mėgsta dirbti, kruopštus žmogus, kruopšlys.

kūčkailis — kūtkailis, avi-kailio atkarpa, skiautė (Kol kailinius pasiuvo, prikarpė visą krūvą kūčkailių).

kudakė — višta (Kodėl nesubaidei (nesuvalėi) kudakes į tvartą?).

kuisis — uodas, mašalas.

(Iš Nidos 1965 m. kalendoriaus)

Pavergtų Europos Tautų savaitė Pietų Amerikoje

Argentinos spauda plačiai rašo apie pavergtas Europos tautas

Buenos Aires dienraščiai La Prensa, La Nacion, Clarin, El Mundo, La Razon ir kiti patalpino plačius PET (Pavergtų Europos Tautų) — ANCE suorganizuotus pavergtų Europos tautų minėjimus, įvykius nuo spalio 24 iki 30. Įvyko pamaldos sostinės Katedroje, padėti vainikai prie Argentinos Nepriklausomybės ir San Martin paminklų. Surengta visa eilė paskaitų, išryškinusių sovietinio imperikalizmo pavergtų tautų — Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos — padėtį.

ANCE (Asamblea de las Naciones Cautivas Europeas) 25. 10.65 suruošė spaudos konferenciją City Hotel salėje, kurios Garbės Pirmininkas, Argentinos Socialdemokratų vadovas Juan Antonio Solari, padaręs panešimą, pakvietė ANCE delegacijos Argentinoje pirmininką Zefer. Juknevičių tarti žodį. Jo paskaitos ištraukos tilpo svarbiausiose sostinės dienraščiuose.

Argentinos jaunimo vardu kalbėjo pavergtųjų draugas Dr. Rodrigo Toranzo. Dalyvavo gen. Federico Toranzo Montero, YPF vicepirm. Dr. Carlos Adrogué, buvęs v. r. min. Dr. Rodolfo Martinez, Dr. Faleroni ir kiti intelektualai.

ANCE atstovai aplankė kariuomenės vadą gen. Ongania, Kongreso pirmininką Dr. M. Roig ir kitus aukštus pareigūnus, įteikdami memorandumus.

Pavergtųjų Europos Tautų (ANCE) atstovybės pirmininkas šiemet metams yra lietuvis Z. Juknevičius. Vicepirmininkas — latvis Visvaldis Gusts, sekretorius rumunas Titus Mihaleszu. Pavergtųjų tautų savaitė Argentinoje buvo minima spalio 24-30 d.

LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS ISTORIJA

Lietuvos Raudonasis Kryžius buvo įsteigtas Kaune 1919 m. sausio 12 d.

Draugijos iniciatoriais buvo Dr. Rokas Šliūpas, Dr. Jurgis Alekna; provizorius Jonas Makauskis ir gyd. Vladas Ingelevičius.

Draugijos įstatai numatė karo metu: 1) teikti pagalbą kariuoninių kariuomenių sužeistiesiems, sergantiems ir belaisviams, 2) rinkti žinias apie tuos asmenis, kurie yra dėl karo užmušti, mirę nuo ligų, sužeisti ar dingę be žinios, ir tarpininkauti kariaujančioms šalims dėl šitokių žinių gavimo, 3) teikti pagalbą nukentėjusiems dėl karo gyventojams. Taikos metu: 1) ruošti karo meto darbui, 2) ruošti gailėtingąsias seseris, akušeres ir kt. pagalbinių personalą, 3) organizuoti ir teikti pagalbą epidemijų ir kitų nelaimių metu, 4) steigti ir išlaikyti ligonines.

jau gulintį ligos patalę, ir irodinėjo jam, kad nebūsių taip blogai, kaip kai kas mano, M. Slezevičius trumpai atsakė: "Ponai, ar jūs manote, kad aš jau esu proto netekęs? Ką jūs man čia kalbate? Kokia gali būti kalba apie nepriklausomybę, kada galingas ir agresyvus kaimynas įvedė į mūsų žemę 25,000 savo kariuomenės... Nebėra nepriklausomos Lietu-

vos..." Ir, lyg norėdamas nusišlėpti neišmatuojamą skausmą, nusigrįžo į sieną. Su tais jo žodžiais pasikalbėjimas nutrūko. Seni kovos draugai išsikirstė. Tai buvo bene paskutinis ir pats skaudžiausias jo pareiškimas.

(Iš knygos "M. Slezevičius")

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ linki gausiems Naujienų skaitytojams

POVILAS ir MARIJONA DAUBARAI ir jų SŪNUS ROY PETRO

Tel. 586-1888 ir 586-1220

LINKSMŲ KALĖDŲ, LAIMINGŲ IR SĖKMINGŲ NAUJŪJŲ METŲ

visiems mano draugams ir pažįstamiems

EUPHROZINE MIKUZIS
New York

NUOŠIRDUS ŠV. KALĖDŲ IR NAUJŪJŲ METŲ sveikinimas visiems Amerikos lietuviams

CHARLES P. KAL

DARWIN KAL

Kalėdos jau atėjo, o netrukus pradėsime ir Naujus Metus. Šia proga verta pagalvoti, kokia bus mūsų — visų lietuvių — ateitis šiame krašte. Šį šimtmetį Amerikos lietuviai gyveno neužmirštamo patriotizmo ir vienybės laikotarpį, bet 1965 metais atsidarė naujas mūsų krašto gyvenimo lapas.

Mūsų galingame ir didelių laisvių krašte prasidėjo grupinės kovos. Šios karingos nuotalkos sudaro pavojų visai mūsų valstybei ir demokratinei santvarkai. Airiai, žydai, lenkai, vokiečiai ir negrai yra organizuoti ir vieningi. Šios grupės yra galingos ir labai egoistiškos. Jos rūpinasi tikta savo reikalais.

Amerikoje lietuvių yra beveik du milijonai. Pasėkmingų biznierių ir gerų profesionalų mes turime didoką skaičių. Mūsų žmonės yra darbštūs ir teisingi, bet jiems labai sunku kovoti prieš egoistines ir galingesnes grupes. Mes turime būti vieningi, lietuviai turi palaikyti lietuvių. Mes visi turime palaikyti savo spaudą, paremti lietuvius kandidatus į valstybės įstaigas. Tikta vieningas darbas sustiprins mūsų balsą politiniame Amerikos gyvenime! Siekime vienybės!

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŪJŲ METŲ

linkime visiems Amerikos lietuviams

WIDE WORLD TRAVEL bendrovė gavo leidimą 1966 metų gegužio 15 dieną siųsti ekskursiją keturiolikai dienų į Lietuvą. Kelionė iš Chicago į Lietuvą ir atgal, maistas, viešbučiai ir kelionės įdomybių pamatyti kainuos tikrai \$958.00. Reikia tuojau registruotis.

Be to, padedame, kiek pajėgiame, atvežti Lietuvoje likusius ar kitose pasaulio šalyse gyvenančius tėvus, žmonas ir vaikus. Visais kelionės reikalais kreipkitės į mano vadovaujamą įstaigą.

Vladas Rasčiauskas

WIDE WORLD TRAVEL, INC.,
Prezidentas

9727 So. Western Avenue
Chicago, Illinois
Tel.: GA 2-0640

LINKSMIAUSIŲ KALĖDŲ IR

LAIMINGŲ NAUJŪJŲ 1966 METŲ

Linkime visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems bei visiems tautiečiams lietuviams. Turime visokiausių gėrimų ir salė susirinkimams - parengimams. Nuoširdžiai visus kviečiame į mūsų Naujų Metų sutikimo linksmą vakarėlį penktadienį, gruodžio 31 dieną.

Iki pasimatymo. Su pagarba

HELEN IR PETRAS VINGELIAUSKAI

4500 SO. TALMAN AVE., CHICAGO, ILL

MINTYS, TEISYBĖS IR KOMENTARAI

Kiekviena žmonių skelbiama mintis pasidaro teisybe tik gyvenimo patyrimo išbandyta ne viena, bet kelis kartus; ir tik po to, kai nežūrint kritiku pastangų ją sugrąžinti, ji išsilaiko ir išvirsta į laikiną tiesą. Nė viena žmonių skelbiama teisybė ne tik negali, bet ir neturi būti priimama, kaip neklaidinga tiesa, nežūrint, kad ji ir būtų skelbiama labai patyrusių pavienių individų arba politikų. Teisybė, pavieniai asmenys greičiau suklysta politinėse tiesose, negu patyrę politikai, bet ir pastarieji nėra be klaidų.

Šioje šviesoje ir būtų idomu panagrinti du reikšmingus visuomeninius įvykius, sukėlusius mūsų spaudoje kontroversines diskusijas su aistringais komentarais, t.y.: šių metų lapkričio mėn. manifestaciją New York'e ir sovietų matematiko Kubiliaus atvykimą į Čikagą.

Lietuviškų laikraščių korespondentai pasiskubino su New York'o manifestacijos vertinimais ir, atrodo, prasilenkdamis su žurnalistinėmis teisybėmis, perduoti tikrai faktus apie įvykį, griežėsi per greito manifestacijų vertinimo su plačiais komentarais tiek gerąja, tiek blogąja prasme. Žinoma, tie korespondentai, kurie dar prieš demonstraciją skelbė apie būsimą manifestaciją milžinišką pasisekimą, skubėjo patvirtinti savo skelbiamą teisybę, t.y. šios demonstracijos didelį pasisekimą, o tie, kurie dar prieš manifestaciją buvo giliai patikėję jos nepasisekimu, tuojau po to skelbė apie jos nepasisekimus.

Atrodo, kad mūsų korespondentams reikėjo tik palaukti su komentarais, nes praėjus kelioms dienoms, ne valandoms, problema pati dalinai išsprendė. Apie 10,000 lietuvių, aktyviai demonstracijoje dalyvavusių, paskelbė tiesioginę informaciją apie demonstraciją. Beveik visi dalyviai, su labai retomis išimtimis, skelbė, kad manifestacija buvo labai gerai organizuota, ir ją įvertino po-

zityviai. Šiandien, žiūrint iš perspektyvos, tikrai negalima paneigti didelės psichologinės manifestacijos reikšmės mūsų jaunesniajai kartai, kuri ne tik žodžiais, bet ir darbais prisidėjo prie Lietuvos laisvinimo bylos. Pilną politinę šios demonstracijos reikšmę, lygiai kaip ir visą eilę mūsų politinių centrų pastangų, galima bus pilnai įvertinti tik praėjus tam tikram laikui, tuo labiau, kad manifestacijos uždaviniai dar nėra pilnai užbaigti.

Sovietų matematiko Kubiliaus atsilankymas į Čikagos universitetą ir jo susitikimas su lietuvišiais Čikagoje nėra pirmas ir paskutinis tokio pobūdžio įvykis JAV lietuvių tarpe. Šiuo metu, atrodo, dar būtų sunku pilnai šį įvykį įvertinti. Atrodo, kad grupinis susitikimas įnešė daugiau kontroversijos ir mažiau faktinės informacijos šioje gana komplikotoje, kultūrinio bendradarbiavimo su lietuvišiais, gyvenančiais sovietų okupuotoje Lietuvoje, problemoje.

Dalis mūsų visuomenės griežėsi publicistikos su plačiais komentarais, net keliuose atvejuose neišvengdama asmeniškumų ir paliesdama jautrią patriotiškumo problemą, įnešė daugiau skaldančios, negu vienijančios įtakos ir į taip neskaitytus mūsų išėjimo visuomenininkų kadrus, nuoširdžiai susirūpinusius Lietuvos laisvinimo byla.

Niekas negali paneigti spaudos ir laikraščių informacinės reikšmės, bet taip pat reikėtų sutikti, kad ir patys geriausi spaudos komentarai apie didžiulias mintis ir teisybes negali prilygti objektyviems politinių faktų analizams, kurių taip pasigenda lietuviškoji visuomenė.

Tik realiomis mintimis ir faktais pagrįstos teisybės, be platesnių komentarų, veda prie politinės vienybės, taip būtinos kovoje už Nepriklausomos Lietuvos atstatymą.

Dr. Jonas Valaitis

LIUNE SUTEMA

...ir ramybė geros valios žmonėms...

Nežinau, kada ji mane paliko. Pasigedau jos tik tada, kai staiga pradėjau ilgėtis ramybės. Tris dienas laikraštį mano skelbimas skundėsi:

"Ieškau savo dingusios Geros Valios. Ypatings žymės: kantrybės randas kaktoje. Mačiusieji ją, prašau man pranešti. Atsilyginsiu."

Po sniego šliauzia ir raitosi samanų driekėnos apie eglų kamienus. Pusnyse sirpsa spalgenos. Atgrubusiomis rankomis žarsto putrų sniegą mano vaikystė. Skina driekėnos, renka spalgenas, ir niūnuodama laužia eglisakius. Slapta. Tik eglisakius. Todėl vaikystės egliai tebežaliuoja. Mano Geroji Valia grįžo į vaikystę. Aš ilgįsavo ramybės, aš šaukiuosi savo Gerosios Valios. Mano eglėlynai iškirsti. Mano delnai pslėti. Aš springtu sakais. Mano Geroji Valia neatsiliepia. Ir tie,

kurie ją matė, priekaištauja man:

"Kokia tai širdis, norinti atimti iš savo vaikystės pirmąjį niūniavimą, pirmąją spalvą, pirmąjį nuotyki. — Kokia tai širdis?"

Aš nebeieškau laikraštį skelbimo, bet aš vis dar tebesilgiu ramybės.

Viena naktis perplėšė miestą į dvi dalis. Ir kad jos niekad nesutiktų, kad jos ilgėtųsi viena kitos, dėjo akmenį ant akmenis, ir sukrovė sieną neprikopiamą. Ir virš jos, tautiniam juostom supynė spygliuotos vielas, kuriose taip saldu pasismaugti. Kopia drąsiejį per sieną ir nurieda akmeniu atgal į nevirtį, bando atnarpinti tautiniais raštais supintas vielas, ir užsismaugia. O mano Geroji Valia pina iš eglisakių vainikus ir uždengia jais ilgesio pilnuosius. Ji kalba ir kalba skersgavuose ir aikštėse, maldaudama ištermės. Ji sėdi prie ak-

meninės sienos laukdama, kada nuo jos žvilgsnio pradės trupėti akmenys ir perplėštas miestas vėl bus miestu. Mano Geroji Valia pasodino dygius nuolankumo krūmus išilgai akmeninės sienos, ir jie, lyg piktžolės, praugo ją, ir sužeidė mano Gerosios Valios veidą. Randas paliko. Yra išskirtina žymė.

O aš renku nuoskaudą po nuoskaudos padalinto miesto, brėžiu jas minkšton ir imlion dramblio kakton erzinančiom raukšlėm, ir laukiu kada dramblys praradęs kantrybę savo įskaudinta kaktą išgriaus akmeninę sieną. Ir gailiuosi skundų — skelbimų laikraščiuose ieškančių Geros Valios. Ir ramybė staiga man atrodo neįtikima, naivi, lyg mergaitė prieš pirmą pasimatymą.

Traukinio bėgiai auga, šakojasi ir žydi vidurienį ir mienėsienoj. Stotyse klykia džiaugsmu susitikimai, rauda atsisveikinimai. Mano Geroji Valia atsigula skersai bėgių. Keikiasi kareiviai ir mirtis. Sustingsta traukinys. Mano Gerąją Valią pakelia ir neša, lyg nudžiūvusią medžio šaką ir ji atpažįsta mane. Minioje. Aš nusisuku, mojuoju išvaizduojantiems kareiviams, ir neatiliepiu, kai

Geroji Valia šaukia mane vardu. Aš stengiuosi prisiminti kur ji buvo aną troškinantį birželį. Traukinys po traukinio, lėtai, neskubant. — Ir niekas neatšigulė skersai bėgių. — Niekas negula ant bėgių, kur traukiniai nesustoja.

Aš slepiuosi, kad Geroji Valia nerastų mane. Pervėlai ji atsliepi, pervėlai grįžta. Ramybė ką tik išvažiavo kartu su kareiviais ir mirtim.

Saulė leidžiasi į medvilnės laukus. Mano Geroji Valia, prilaikydama seno negro ranką, moko jį išvedžioti savąjį vardą. Pirmą kartą per 70 metų. Jie abu šypsoi. Aš galvoju apie savo protėvių nebylias rankas ir spėlioju: — buvo jau, ar dar ne, anuo metu geroji valia?

Saulė nusileido į medvilnių laukus. Staiga prieblando suliepsnoja kryžius. Baltos mārškos apsupa mano Gerąją Valią. Supa, supa ją, lyg supynėse, ir užspuoja ant degančio kryžiaus.

Ir tą pačią akimirką aš tampa įrašyta į paieškų nuškalėlių sąrašą. Skliausteliuose pažymėta — ypatingos žymės: — neturi geros valios. Manęs niekas nesuras, nes ir aš ramybės nerandu.

Antras Kaimas trečiajame repertuare

"Antrasis kaimas" repeticijos metu.

Nuotrauka V. Noreikos

Publikos palankumas "Antrajam kaimui", parodytas jo pirmaisiais ir antraisiais egzistencijos metais, vis nemažėja. Didesnė (už ankščiau naudotą) Balto Mokyklos salė buvo perpildyta žiūrovais veik kiekvienam iš šešių (!) naujo sezono pasirodymų Čikagoje. O, kiek girdėti, ir pakvietimų į kitas lietuvių kolonijas susilaukiama vis dažniau.

Neatsisėję, bent iš šalies žiūrint, ne antrakaimiečių entuziazmas. Trečiajame repertuare itin pastebima jų pastanga tobulėti vaidybiškai. Į pasikirus numerius įvesta daugiau veiksmo, daugiau sudėtingesnių judesių, daugiau išradingesnių mizanscenų.

Trečiojo repertuaro programa sudaro 24 skicai, pertraukomis suskaldyti į tris dalis. Jie užtrunka nuo keletos sekundžių iki kelių dešimčių minučių. Jų tematikos skalė — plati, įvairi ir daugumoję gana universalūs. Nuo biblinės mitologijos (Sodoma ir Gomora), nuo pasakų (Pelenė, Mieganti karalaitė) parodijavimo iki populiariosios televizijos "sultuvinimo" (Kokia tavo linija?), iki banalokų (Akys) ar kiek sofistikuotų (Susierzini-

mas, supykimas, frustracija) anekdotų įscenizavimo.

Tematinės idėjos, o kartais turinys ar net interpretacinė forma, ne vienam skicui vis dar tebėra skoliamos iš "Second City", čikagiškės amerikiečių mažosios scenos grupės, davusios akstiną "Antrojo kaimo". O, kiek girdėti, ir pakvietimų į kitas lietuvių kolonijas susilaukiama vis dažniau.

Neatsisėję, bent iš šalies žiūrint, ne antrakaimiečių entuziazmas. Trečiajame repertuare itin pastebima jų pastanga tobulėti vaidybiškai. Į pasikirus numerius įvesta daugiau veiksmo, daugiau sudėtingesnių judesių, daugiau išradingesnių mizanscenų.

Nors antrakaimiečiai savo statomų skicų autorių, vėrtėjų

"Antrojo kaimo" kolektyvas: R. Jurkūnaitė, R. Stravinskaitė, J. Zukauskas, V. Demereckas, R. Vežys, R. Aninkevičius ir R. Stakauskas. Nuotrauka V. Noreikos

AUKSO ŽASIS ar paausnotas medžio drožinėlis

Retai kuris įvykis susilaukė tiek reklamos, kiek filmo "Aukso Žasis" pastatymas. Kokių du mėnesius prieš premjerą lietuviškos spaudos skaitytojas (nuo "Draugo" ir "Naujienų") iki "Kristaus Karaliaus Laivo" (imtinai) buvo ipirštas ir nuteiktas gyventi "Aukso žąsies" nuotaiskomis ar net verčiamas užsikrėsti "žąsišku" mentalitetu. Ir nenuostabu: įvykis neeilinis; pirmas lietuviškas svalgotas-garsinis pilno ilgumo filmas egzilėje! O juk įvykis, kurio realizavimas prilygsta ar net praška masinių dainų-šokių švenčių ar operų biudžetus, nusipelno ir tolygaus pagarsinimo. Nuostabus čia tik faktas, kad šį pastatymą organizavo, patyginus, maža grupė žmonių, be didesnės užnugario ar apčiuopiamosios pasisekimo užtikrinimo ir vien jau dėl to privalejo įdėti proporcingai daugiau darbo ir pastangų. Pastatymo kultūrinę pasididžiavimą taja prasme yra užsitarnanti ir pelnyti.

Taip Birutės Pūkelevičiūtės parašytos pasakos, jos suorganizuoto, surežisuoto ir didžiulį ja dalmi jos pačios išreklamuoto filmo premjera įvyko gruodžio 4 d. saunų McCor-

miek patalpų Mažojo Teatro salėje, stebint rinkinei (kvietimų ir 85 už bilietą susimokėjusių) publikai. Kada šios eilutės bus skaitomos, "Aukso žąsį" jau bus matę bent keli tūkstančiai žiūrovų.

Ar žiūrovas su didelėmis reklamos sukūrimo ir išugdymo viltimis, pakilioje dvasioje, atėjęs pagarbinti "Aukso žąsies", ir, filmą pamatęs, išėjo su tokiais pat nuotaiskomis? Ypač tie, kurie "Aukso žąsį" matė Čikagos Jaunimo Centro scenoje, tos pačios B. Pūkelevičiūtės pastatytą, su kiek kitokių aktorių sąsata? Greičiausiai į tai reikėtų atsakyti neigiamai. Visų pirma ir visų svarbiausia dėl to, kad B. Pūkelevičiūtės "Aukso žąsies" filmui yra labai prasta medžiaga. Ir Walt Disney iš šitokios medžiagos vargu ką filminei vertingo suręžtų. Gi Birutė Pūkelevičiūtė dar toli gražu ne Disney. Ir tai ne vien vaizduotės, talento ar patirties, bet ir ypač, resursų ar turimų priemonių atžvilgiu.

Kad filmo menas yra skirtingas scenos menai nei ir tose fazėse, kurios, paviršutiniškai žiūrint, atrodo giminingos, šiandien niekam abejonės nekyla. Hollywood užsispyrimas filmuoti Broadway scenoje pasisekimo susilaukusius vaidinimus, šios tiesos nepakeičia ir tikrųjų filmo menininkų nėra vertinamas. Scenos veikalus filmuojantieji turi įvairių, dažnai logiškų, rimtų ir įtikėtinų pasiteisinimų: noras suteikti iškiliam veikalui naujų dimensijų, duoti daugiau panoraminės platumos, o kartu duoti gilesnį žvilgsnį į detales, jas nuodugniau atskleisti, žiūrovą prie jų priartinti. Patį gi svarbiausioji priežastis yra grynai komercinė: naudotis jau scenoje užsitikrintu finansiniu pasisekimu, taigi — kalti geležį, kol ji karšta.

Ar bent viena iš jau minėtų priežasčių būtų galima laikyti "Aukso žąsies" filminės interpretacijos akstinu? Ne tik filmą matęs, bet ir vien knyga skaitęs, o ypač turįs galimybę su sceniniu pastatymu veikalą lyginti, žiūrovas ar skaitytojas ir į šį klausimą bus priverstas atsakyti neigiamai. "Aukso žąsies" scenoje buvo nepalyginamai platesnė, laisvesnė ir šviesesnė. Ir taip turėjo būti, nes ji juk scenai rašyta. Filme toji

lengva ir skaidri pasaka atrodė lyg uždaryta į tamsų kambarį ir ne tik suspausta iš šonų, bet ir iš viršaus lyg akmeniu sunkiai prislėgta. Abstraktinės geometrinės figūrų dekoracijos (dail. R. Dukausko) filmą artino nufilmuotam filmo teatrui. Tiesas primas, pabrėžiant nenatūralių perukų raišius, iš arti filmuojant ("lo-e-aps") ne tik išsklaidė dažnų veikėjų išraiškos plokštumą ar dirblinumą, bet ne kartą naugino to paties veido nefotogeniškumą. Pasaka buvo panašinama į realistinę paduogų gyvenimą vaizduojančią dramą. Grupinėse scenose ryškėjo pastangos "apimti", lyg darant foto nuotrauką kambaryje: neturint pakankamai erdvės aktorių judesiai atrodė kiek supačiuoti. Palydinčioji muzika (deja, tiek neefektinga, kad jos veik nesijautė), o ir eiluočių tekstai, scenoje įnešė veikalo lengvumą, lankstumą ar gyvyumą, filme daugiau pabrėžė nesitiktą ir nepageidautiną nenatūralumą, pasaką daugiau žeidė negu turtino. Gal vieninteliai, scenoje neįmanomi, paveiksiai buvo tarpveiksminės intermedijos, įmantriais zigzagais besidraikanti spalvotų miglų pavidalai, bet ir jos, per dažnai kartojamos, davė daugiau įkyrumo ar monotoniškos, o ne išradingumo ar vaizduotės išpūdį.

Kalbant apie paskirų aktorių vaidybą, vėl nenoromis persisipalyginimas su Čikagos scenoje malytojų pastatymu. nors ir žinant, kad toksai palyginimas nėra visai tikslus. Sakysim, L. Barauskas ar K. Veselka, abu čikagiškiame pastatyme dalyvavę tuose pačiuose vaidmenyse, scenoje padarė daug geresnį išpūdį. Iš nedalyvavusių, savo vaidmenis geriau atitiko nebet Stasys Pilka ir Zita Kevalaitytė. Visi aktoriai, be abejonės, parodė daug entuziazmo ir širdies, nors jų pastangos ne kartą kėlė grūdulį.

Birutė Pūkelevičiūtė yra gera organizatorė, turi daug energijos, drąsos ir nesibijo darbo. Jos pačios ir aplink jų susibūrusiųjų dėka susilaukėme tikrai vertingų scenos pastatymų, plokštelių. Reklamuojant filmą buvo užsiminta, kad darbo valandų, sunaudotų jos realizavimui, pakaktų septyniašimčiai sceninių veikalų pastatymui. Didelės ir finansinės išlaidos. Rezultatas stebint, visu tą faktą žinojimas kažkaip dar padidina tą sunkiai sutramdomą graudumą. Lyg stebėtum iš anksto nepasisekimui pamerktas kokios Zambijos pastangas pasigaminanti atomine bomba ar paleisti satelitą aplink pasaulį. Aukojama daug, bet ar apsimoka? Pastangų ir rezultatų santykį lyg ir simbolizavo skirtumas tarp gyvos žąsies ir medinio stilizuoto drožinėlio, filme naudoto tai žąsiai pavaiduoti.

B. Pūkelevičiūtė, kalbėdama po premjeros, prasiarė apie didžiules filmo galimybes. Situacija jos pačios užgauta optimistinė gaida ir būtų geriausia šį straipsnelį baigti. Pionierių garbė B. Pūkelevičiūtei ir visiems jos bendradarbiams jau be abejonės užtikrinta. (at)

(Tešinsys 8-me psl.)

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲŲ JAUNIMO METŲ PROGA
nuoširdžiai sveikiname
LAISVUOSIUS IR PAVERGTUOSIUS LIETUVIUS
ir linkime visiems švenčių džiaugsmo ir asmeninės sėkmės. Tautinio mūsų kelio didžiuoju tikslu tebūna
LAISVA TAUTA NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE
IR
VIENINGA BEI STIPRI LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ SVETUR.
PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA
JUOZAS J. BACHUNAS, PIRMININKAS

Los Angeles, Calif.

Susivienijimo Liet. Amerikoje 75 kuopa paminėjo veiklos 60 metų sukaktuves

SLA kuopa, kaip veikėjas J. Uždavins tarė, — yra lopšys lietuvių organizuoto veikimo

1905 metais Los Angeles mieste įsteigta SLA 75 kuopa šiais metais susilaukė 60 metų veiklos sukaktuvių. Sausio 24 d. buvo metiniame kuopos parengime suvaidinta rašytojo A. Kairio komedija "Rūtos be darželių". Vaidino Los Angeles dramos Sambūrio vaidintojai, D. Mackialienė režisuojant. Vaidinimo žiūrėjo pilna šv. Kazimiero parapijos salė, talpinanti kelis šimtus publikos. Tada kuopos pirmininkė Alena Devenienė priminė publikai, jog šiuo vaidinimu pradeda savo 60 metų veiklos jubiliejų.

Jubiliejinis 60 metų sukaktuvių metas baigdamas SLA 75 kuopa gruodžio 5 d. Tautiniuose namuose surengė iškilmingą paminėjimą, į kurį kvietė kuopos narius ir lietuvių organizacijų

veikėjus bei visuomenę. Kvietė be įprastinės garsiai spaudoje skambančios reklamos, bet vis tiek narių ir svečių prisirinko tiek, kad nevisiems užteko vietos atsistėti. Toks gausus SLA kuopos narių ir svečių skaičius jubiliejiniam parengime, reiškia, jog kuopos darbai, jos vadovybė visuomenės gerai vertinama.

Ir ne be pagrindo. Iš rašytinių archyvų žinome, jog SLA kuopa buvo pirmoji veikloje, pvz., lietuviams per Atlantą skridimus organizuojant, pasitinkant Amerikos lietuvius sportininkus, pasižymėjusius 1936 m. Berlyno olimpiadoje (Praną Lubiną ir kit.), pagerbiant kultūrininkus (kaip Mikas Petrauskas), organizuojant Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių, stei-

Bronė Starkienė, viena iš veikiausių Los Angeles lietuvių organizacijose pasidaravusių lietuvių, SLA kuopos buvusi veikėja. Dabar ji gyvena Santa Monica mieste. Prie pat Ramiojo vandenyno turi apartamentų būdą, kuris kiekvieno pravažiuojančio lietuviu dėmesį atkreipia lietuvišku "Palangos" vardu. Bronė Starkienė yra skyrusi pinigų Lietuvių Rašytojų literatūros premijai.

jaus paminėjime. Kuopos pirmininkė Alena Devenienė pristatė juodu publikai, o publika sveikino gausiais plojimais.

Grįžtant prie protokolines eigos: Amerikos himną giedojo kuopos narys, jaunas vyras, Br. Budriūno muzikos mokyklos mokinys, Vytenis Dūda. Akompanavo muzikas Br. Budriūnas.

Po įžanginės pirmininkės Alenos kalbos buvo pietūs. Alena Devenienė suglaustai žvelgė į lietuvių atėjimo laikus caro pavergtoje Lietuvoje ir tuo pačiu laiku lietuvių išėivių organizavimosi darbus Amerikoje.

Kuopos finansų sekretorius Alfus Latvėnas sakė, jog kuopos veiklos istorinė apžvalga yra paruošęs, ją išspausdins laikraščiuose, pirmiausia "Tėvynėje". Programai toliau vadovaudama Alena Devenienė priminė, jog jubiliejaus proga esą gauti iš SLA centro ženkleliai pasidaravusiems kuopos nariams. Iš eilės ji pakvietė: Petrą Žilinską, buvusį įvairių pareigų valdybos narį ir gabų organizatorių; Adomą Biekšą, daug metų buvusį pirmininką ir dabartinį vicepirmininką; Kazį Janutą, buv. finansų sekretorių ir korespondentą; Adelę Nausiedienę, sekretorę ir anksčiau daug susivienijimo labui Chicagoje dirbusią; Marijoną Aftukienę, organizatorę ir gabią veikėją; prisegtas pagarbos ženklelis už daugelio metų darbą Nikodemui Mockui ir dar šiuos narius kuopa pagerbė; Juozą Aftuką, Stelą Batkienę, Antaną Batkų, Felix Collins, Margaret Collins, Janą Dovydatienę, Vincą Dovydatį, Kazimierą Kirilauską, Anna Mason, Juozą Mason, Marijoną Miglinienę, Joną Migliną, Elizabeth Puodžiūnienę ir jos vyrą Antaną, Isabelę Simokienę ir jos vyrą Joną Simoką — aktyvius SLA seimų dalyvius. Elizabeth Schultz ir jos vyrą, Leo, buvusią aktyvią kuopos veikėją Bronę Starkienę ir Joną Uždavinį.

Petras Žilinskas papasakojo trumpai, bet reikšmingus SLA kuopos darbus išskeldamas, iš tų laikų, kai čia naujųjų ateivių nebuvo, kai Los Angeles lietuvių organizavo Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių, ir Balfą — kai SLA kuopos nariai buvo vienai iš pirmųjų tuose darbuose. Buvęs daugmetis pirmininkas A. Biekša tarė patriotinį žodį iš SLA praeities veiklos bei tikslų. J. Uždavins, be jau aukščiau atpasakotų jo žodžių, aukštai vertino SLA Centro veiklą.

Gausūs draugijų sveikinimai Lietuvos garbės konsulas Dr. J. Bielskis neatvyko — pranešė susirgęs. Jo linkėjimus perdavė kuopos pirmininkė Alena Devenienė. Liet. Bendruomenės Vakarų Apygardos pirmininkas K. Liaudanskas, Alto skyriaus

vardu J. Andrius, Balfos skyriaus vardu V. Pažiūra, Liet. Bendruomenės apylinkės vardu J. Činga — visi kalbėtojai sveikino SLA kuopą, jos darbų reikšmę išskeldami.

Raštu atsiųstų sveikinimų buvo daug. Pirmoje eilėje perskaitytas SLA Pildomosios Tarybos pirmininko P. Dargio raštas. Kitos organizacijos raštu sveikino: Dramos Sambūris, Vyčiai ir Seniorai Vyčiai, Liet. R. Katalikų Susivienijimo 42 kuopa, Šaulių Būrys, Kredito kooperatyvas, DLK Birutės Draugija, Šviesa-Santara, Tautinės S-gos skyrius, Veteranų S-gos Ramovė skyrius, Tautiniai namai, Gydytojų D-ja, Prekybos Rūmai.

\$600 Lietuvių Fondui

KAZYS LUKŠYS,

SLA 75 kuopos veikėjas, miręs 1963 m. lapkričio 12 d.

Kuopos pirmininkė Alena Devenienė kuopos 60 metų veiklos

minėjimo dalyviams pranešė, jog kuopa, kaip anksčiau rėmė lietuvių kultūrinius bei politinius reikalus, taip ir toliau remis. Ir šio jubiliejaus proga įstoja narių į Lietuvių Fondą su \$100 įnašu. Čia pat buvusiam Lietuvių Fondo vajuos pirmininkui Juozui Kaributui buvo įteiktas čekis.

Kazys Lukšys, prieš porą metų miręs, Amerikos lietuviams gerai žinomas filmų pionierius ir įvairių organizacijų veikėjas, SLA kuopoje veikė daug metų įvairiose valdybos nario pareigose. Prisidėjo aktyviai savo darbu ir lėšomis steigiant Altą ir Balfą. Šiame Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 kuopos jubiliejuje dalyvavusi Antanina Lukšienė, Kazio Lukšio našlė, kuri taip pat yra aktyvi kuopos narė, Lietuvių Fondui, pagerbdama mirusį vyrą veikėją Kazį Lukšį, paskyrė \$500 ir čia pat fondo vajuos pirmininkui J. Kaributui įteikė čekį.

Lietuvių Fondas, arba milijoninių fondų vadintasis, siekia surinkti ko daugiau įnašų, juos laiko banke ar pelningame biznyje ir tik iš gautų nuosimčių, iš gauto pelno skirsto lėšas lietuvių kultūros, mokyklų, mokslo ar raštijos reikalams.

Tai labai gražus kuopos ir jos narės Antaninos Lukšienės pavyzdys tiek kitoms organizacijoms, tiek kitiems asmenims.

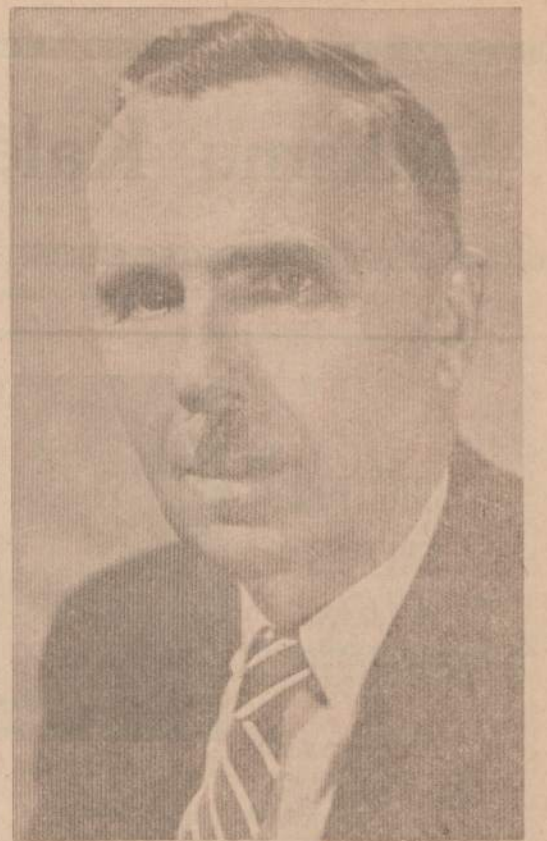
Kuopos jubiliejuje dalyvavo jaunas SLA narys Raimundas Rickevičius iš Toronto, Kanada, ir perdavė vietinės kuopos sveikinimus losangeliešiams.

Dainų programa

Vaišių ir prakalbų programai pasibaigus, Vytenis Dūda, kuopos narys, Br. Budriūnui akompanuojant, publikos džiaugsmui padainavo kelias dainas. Programoje buvo numatyta ir Ilmos Mažeikaitės dainos, kuri taip pat yra kuopos narė, Br. Budriūno muzikos mokyklos mokinė. Bet ji apsirgo ir negalėjo dainuoti. Kompozitorėi Giedrei Gudauskienei akompanuojant Ona Devenienė ir Dalila Mackialienė padainavo keletą dainų. Sės lietuvių duetas jau nuo anksčiau losangeliečių scenoje dainuoja, bet ir šį kartą buvo publikos džiaugsmingai sutiktas.

Einant į SLA 75 kuopos jubiliejaus minėjimo pabaigą, kuopos pirmininkė Alena Devenienė ir finansų sekretorius Alfus Latvėnas padėkojo publikai ir visiems organizacijų atstovams bei programos dalyviams, o taip pat kuopos nariams šeiminkystę tvarkiusiems, už prisidėjimą taip puikiai ir sėkmingai paminėti seniausios Los Angeles lietuvių organizacijos jubiliejų.

Šiuo metu kuopos valdyboje yra: Alena Devenienė, pirm.; Adomas Biekša, vicepirm.; Adelė Nausiedienė, sekr.; Felix Collins, išdinininkas; A. Latvėnas,

Dr. Mykolas Devenis iš Lietuvos holivudiku buvo išrenkamas į Veikutes vergų stovyklą, bet karo metu, ene gindai per Amerikos valstiją žmonai Alenai Devenienei veikianč, iš ten išlaisvintas. Dr. M. Devenis daug metų buvo SLA kuopos Waterbury, Conn., valdybos nariu, daktaru kvietėju. Žymus lietuvių spaudos ir kultūros darbų rėmėjas. Dabar gyvena Santa Monica, Calif. Sėjos nuotrauka

fin. sekretorius; Marijona Aftukienė ir Isabelė Simokienė lėdo globėjos, Petras Žilinskas — organizatorius, jis ir šiame parengime prirašė keletą naujų narių.

Sausio 28 dieną SLA kuopa

rengia šv. Kazimiero parapijos salėje metinį vakarą. Programą atliks Dramos Sambūris. Bus suvaidinta Alės Rūtos parašyta drama "Ant liūnų krašto". Puikią kviečiama dalyvauti.

J. Klausėkai

SLA 75 kuopos darbuotojų narių lūrys, iš kairės: Marijona Miglinienė, Elizabeth Puodžiūnienė, Isabelė Simokienė, Jonas Simokas, Antanas Puodžiūnas, Elizabeth Schultz, Marijona Biekšienė, Marijona Aftukienė, Jonas Miglinas. Nuotrauką vasaros piknike darė L. Briedis.

Alena Devenienė, SLA 75 kuopos pirmininkė, sėkmingai vadovavo jubiliejaus paminėjimui. Ji visuomenininkė, žinoma savo veikla Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomosios Taryboje, Balfu, Alto, Vlike ir kitose organizacijose. Jau kelinti metai gyvena su vyru Dr. M. Deveniu Santa Monica mieste, Calif. Foto V. Maželio

grant Balfą. Visą tą plačią Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 kuopos veiklą Jonas Uždavins, daug metų veikęs SLA kuopoje valdybos nariu ar pirmininku, labai trumpai ir aiškiai jubiliejaus minėjime nuskakė, pavadindamas SLA kuopą lopšiu viso Los Angeles lietuvių organizuotojo gyvenimo. Jonas Uždavins savo kalboje pastebėjo, jog net šv. Kazimiero parapijos pirmųjų organizatorių tarpe aktyviai darbavosi SLA kuopos nariai. Ir Jonas Uždavins kreipėsi į čia pat už gribingų svečių stalo sėdintį Bronę Starkienę, kuri daug yra veikusi SLA kuopoje, primindamas, jog jie kartu visi SLA kuopos nariai, prisidėję prie parapijos steigimo, net parapijos chore giedodavę bažnyčioje, kaip J. Uždavins pažymėjo, net garsiau už vargonus. Organizavosi socialistai, padėjome ir jiems, kalbėjo J. Uždavins.

Su pagarba prisimintas SLA veikėjas K. Lubinas

Laiko dulkės yra apnešusios nemažai vardų, kurie darbavosi SLA kuopą 1905 metais steigdami, kai tada iš viso šiame mieste lietuvių tebuvo 25. Nuo 1914 metų, daugiau kaip per 35 metus, iki pat savo mirties kuopoje veikė K. Lubinas, eidamas finansų sekretoriaus pareigas. Jis ir kuopų organizatorius ir 1905 metais SLA seime išrinktas prezidentu, bet atsisakęs tų svarbių pareigų. Šis žymus veikėjas užaugino sūnų Praną Lubiną, žymųjį sportininką, 1936 metais Berlyno olimpiadoje labai sėkmingai sporto lauke kovojusį už Ameriką, o vėliau gyvenusį Lietuvoje ir vadovavusį Lietuvos krepšinio rinktinėi. Kitas K. Lubino sūnus Vytautas Konstantinas taip pat gyvena Los Angeles ir jis su žmona dalyvavo SLA 75 kuopos 60 metų jublie-

Adelė ir Jonas Petrauskai su savo trimis sūnumis. Visi jie yra SLA 75 kuopos nariai. Petrauskai savo pavardę yra sutrumpinę į — Petras. Foto L. Briedis

Pranas Lubinas, žymus sportininkas, su mažo ūgio žmogumi Lietuvoje. Nuotrauką atnaujino L. Briedis. Prano Lubino tėvas K. Lubinas buvo vienas iš žymiausių SLA kuopos veikėjų.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki savo klientams, draugams ir pažįstamiesiems

"TAUPA"

P. ir B. PAKSTAI, sav.

2819 W. 71st Street Tel.: RE 7-1936

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki savo klientams, draugams ir pažįstamiems

BRIGHTON BAKERY

JADVYGA IR FELIKSAS MACKEVICIAI

Savininkai

Telef.: Virginia 7-1250

2457 West 46th Place Chicago 32, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

5—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — FRIDAY, DECEMBER 24, 1965

Linksmų Kalėdų Linkime Visiems Amerikos Lietuviams!

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue
LAfayette 3-8248

CHARLES ZEKAS
Sekretorius

Saugiausioji vieta santaupoms laikyti yra pavyzdingai vedama ir lietuvių vadovaujama taupymo ir skolinimo bendrovė.

Kiekviena prie Apdraustų Lietuvių Taupymo Lygos priklausanči bendrovė yra Jungtinių Valstybių vyriausybės įstai-gos apdrausta.

Lietuvių Taupymo bendrovės buvo įsteigtos pačiais sun-čiausiais ekonominio gyvenimo laikais. Daugeliui jos padėjo įsi-gyti namus ir kitas nuosavybes. Kiekviena jų šiandien tapo svarbia Amerikos ekonominio gyvenimo dalimi. Kiekvienoje įstaigoje tarnautojai supranta ir kalba lietuviškai. Patariame mūsų tautiečiams ir toliau savo santaupas laikyti lietuvių įstai-gose. Jose laikomos santaupos neša didelius dividendus.

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

3430 So. Halsted St.
CLiffside 4-0104

ALBERT J. AUKERS,
Prezidentas

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

3926 W. Touhy Avenue
Lincolnwood, Ill.
674-1300

LORRAINE BECZAK
Secretary

APDRAUSTŲ LIETUVIŲ TAUPYMO BENDROVIŲ LYGA IR JOS NARIAI

(LITHUANIAN LEAGUE OF INSURED SAVINGS ASSOCIATIONS)

2401 West 63rd St., Chicago 29, Illinois

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois
Chicago 242-4395
Cicero 656-6330

JUOZAS GRIBAUŠKAS
Sekretorius

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2555 West 47th St.
LAfayette 3-1083

B. R. PIETKIEWICZ
Prezidentas

FRANCES SADAUSKAS-
BUCZEK

PAUL J. RIDIKAS,
prezidentas
JOSEPH F. GRIBAUŠKAS,
I viceprezidentas
EUGENE R. PIETKIEWICZ,
II viceprezidentas
FRANCES SADAUSKAS-BUCZEK
sekretorė
ADOLPH BALUNAS,
Izdėtininkas
FRANK ZOGAS,
telių patarėjas
WILLIAM SEBASTIAN,
spaudos referentas

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4040 Archer Avenue
CLiffside 4-4470

AUGUST SALDUKAS
Prezidentas

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Ave.
GRovehill 6-7575

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

LIBERTY FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

204 North Broad St.
Philadelphia, Pa.

CHAS. S. CHELEDEN
President

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.
HAymarket 1-3070

OLGA RYPKUS
Sekretorė

SOMERSET MAUGHAM - ŽMOGUS, CHARAKTERIS

Pasaulio spaudoj nuskambėjo žinia, kad 1965 m. gruodžio 16 d. Prancūzijos Rivieroje, savo viloj, mirė Didž. Britanijos garsus rašytojas Somerset Maugham, sulaukęs gilių senatvės — 91 m. amžiaus. Velionies būta ne tik garsios asmenybės, kaip rašytojo, bet ir įdomaus kūrėjo ta prasme, kad jo knygų išleista, maždaug, 50 mil. egzempliorių ir iš jų gauto pelno — S. Maugham pasidarė nebe tik milijonieriumi, bet ir multimilijonierium.

Ilgametis vyriškos lyties rašytojo S. Maugham sekretorius (moteriškai lyčiai velionis be-

veik niekad nereikšė per daug simpatijų, o išsiskyręs su žmona — kartais pareikšdavo moterims ir antipatijų), Alan Searle, spaudos atstovams pareiškė, jog jo šeiminko kūnas — būsiąs sudegintas gruodžio 17 d. (penktadienį), nes, girdi, rašytojas tikėjęsis, jog jo pelenus būsią galima palaidoti Canterbury katedroje. Šis velionies paskutinės valios išreikšimas, kaip spauda pažymi, esąs tarytum paradoksalus, nes S. Maugham ilgus, savo amžiaus metus skaitė save ateistu.

Velionis buvo labai artimas

Rašytojas Somerset Maugham su draugu Winston Churchill. Abu užkandžiauja S. Maugham vilos terasoje 1959 metais.

Winstono Čiurčilio, taip pat mirusio sulaukus gražios senatvės, draugas. Payžmėtina, jog velionis rašė ir kūrė, anaipol, ne iš kokio nors idealizmo ar filosofinių priežasčių, bet tam, kad pasidarytų turtingas. Šio fakto — ir jis pats niekam ir niekad neslėpęs. Dar viena svarbi smulkmena pridurtina — Somerset Maugham niekad nenaudojo rašomosios mašinėlės. Visus savo kūrinius jis parašė ranka ir daugiausia savo kūrinių yra sukūręs rytais — laikotarpyje tarp pusryčių ir pietų. Per tą laiką jis parašydavęs tarp 1,000-1,500 žodžių ir tie žodžiai — būdavę pakankamai brandūs, naudotini jo kūrybai.

Alan Searle (velionies sekretorius) spaudos atstovams pareiškęs, jog S. Maugham prieš mirtį labai didelį kiekį trumpų novelių (ypač vėliausiai parašytų) — sudraskęs, sunaikinęs.

Kaip matome, šis garsus rašytojas ilgai gyveno. Jis daug rašė, kūrė, bet ypatingai daug ir keliavo, nes, jo nuomone, nereikia laukti, kad temos ir siužetai į namus ateitų, reikia jas susieškoti. O dėl savo ilgo gyvenimo, kartą jis pats juokais pareiškęs:

— When I do die, I know the most people will say, "Hell, I thought he died long ago". (Kai aš mirsiu, žinau, kad daugelis žmonių sakys: "Po pekelomis, aš maniau, kad jis seniai numirė".)

Pačioj senatvėj rašytojas jau beveik laukęs mirties. Senatvė ir dažnos ligos — jam pasidarė tarytum nebetoleruotinos. Švėsdamas savo 90-tąjį gimtadienį, savo sekretoriui A. Searle pareiškęs: "Niekio jau man nebėliko, tik slėptis, tik noti kur nors vienam ir laukti mirties ramybėje..."

Gi vėliau, esą, kada tik Searle vakarais 8 val. 30 min. tardavęs jam labanaktis, jis atsakydavęs:

— Melskis, kad aš nebeatsireičiau rytų rytu... Maugham, dargi, kartą esąs pasakęs:

— Mirtis atneš man tokį pat

pakilimą dvasioj, kaip kadaise ji man atnešdavo gyvenimą. Aš esu, tiesiog, pasigėręs ta mintimi, nes tik mirtis, atrodė, siūlo man absoliutišką laisvę...

Velionis jaunystėje mokėsi (ir išmoko) gydytoju. Po to — ėjo interno pareigas ligoninėj. Jo žodžiais tariant, ten (ligoninėj) bedirbdamas, net 63 kūdikius priėmęs — "atvedęs į gyvenimą". Tada pradėjęs rašyti. Pirmoji jo novelė — buvo autobiografinė (paties apie save), parašyta tuomet, kada jis jau buvo 31 m. amžiaus ir užvardinta "Of Human Bondage". Nustojęs praktikuoti mediciną, S. Maugham keletą metų iš rašymo teuzdirbdavęs per metus tik apie po 300 dolerių. Bet pradėjęs sėkintis ir kilti jo vardui — parašė gana daug ir tie raštai — atnešė jam ne tik rašytojo garbę, bet ir multimilijonines dolerių sumas.

Per savo gyvenimą (apie 50 kūrybos metų) S. Maugham yra parašęs 25 teatrinis veikalus, 30 trumpesnių novelių ir apie 120 kūrinių, vadinamų "short stories".

Kritikai apie S. Maugham per jo ilgus kūrybos metus apie jį visai rašė, visai jį minėjo ir komentavo, bet jis pats — per daug į tai dėmesio nekreipė. Kaip velionis pats apie tai rašė. Esą, kai buvau visiškai jaunas, kritikai trimitavo, jog savo raštuose esu brutalus, kai persiritau per 30 metų, jie sakė ir rašė, kad esu paviršutiniškas (flippant), keturiasdešimties sulaukus — rašė, jog pasidariau ciniškas, o priartėjus prie penkiasdešimties — minėjo jau pasidarius mane "kompetetingu", gi šešiasdešimtmetėje — jau buvęs kritikų akyse paviršutinišku (superficial). Nežiūrint tokių kritikų pažūry ir vertinimų, niekas nesutrukdė S. Maughamo raštams paplėsti po pasaulį milijoniniais tiražais.

Po nelaimingų vienerių vedybų savo gyvenime, S. Maugham visą laiką apie moteris buvo nekoks nuomonės. Švėsdamas savo 86-tąjį gimtadienį, reporteriams apie moteris jis

taip pabrėžęs: "Kiek aš galiu tuo reikalu pasakyti, tai daugiausia moterų mėgsta tik imti, o ne duoti". Yra, esą, pasaulyje moterų, kurios ne melagės, bet nelabai daug. Aš, girdi, žinau keletą moterų, kurios tegalėčiau tik didžiūti, tačiau mano amžiuje, galimas daiktas, negalima susiderinti su kitų nuomonėmis...

Velionis pradėjęs nustatyti datas, kada jis visiškai nustos rašyti. Būdamas 75 m. amžiaus — jis pabrėžęs, kad daugiau plunksnos į rankas nebeimsi, vienok šioj srity — niekad žodžio neišlaikęs. Novelė po novelės — vis gimdavusi iš po jo plunksnos, nežūrint gilių senatvės. Tik gaila, kad, kaip jo sekretorius sako, kad jis nemaža savo kūrinių prieš mirtį sunaikinęs. Jų niekas jau nebeatkurs...

Kartą buvusios pasklydusios kalbos, kad S. Maugham mėgstas gerti degtinę (galimas daiktas, kalbėta apie jo jaunystės dienas). Ji gi viešai šitaip į tai atsakęs:

— Savo gyvenime buvau girtas tik tris kartus. Tai turėjęs galvoj labai stiprų pasigėrimą.

Prieš keletą metų, dėl skilvio ligos, daktarai jam patarę visiškai negerti ir mesti rūkį. Jis gi atsakęs:

— Dėl rūkymo — man nelabai svarbu. Taip lygiai ir dėl stipresnių gėrimų, bet aš pasakiau daktarams, kad mano amžiuje — juk yra reikalinga turėti bent kokį nors malonumą. Taigi, aš dar gersiu vyną. — Kick vėliau jis pridėjo, — prieš pietus gersiu martini.

Šiaip jau, kaip minėta, S. Maugham buvo netikintis, bet jis labai smarkiai gilinosi į bramanizmo tikybą ir kitas orientales tikybas. Po to jis parašė metafizinį pagrindu paremtą savąjį kūrinių "The Razor's Edge", kurio buvo parduota 3,000,000 egzempliorių.

Didelės vertės amerikietiška novelė, S. Maugham manymu, buvusi Mark Twaino Huckleberry Finn, o didžiausiu 20-tojo šimtmečio novelistu — jis laikęs Marcel Proust. Gi pats apie save — sakydavęs, jog esąs neblogas tik įvairių istorijų sekėjas ir jų užrašytojas.

Kaip jau minėta, S. Maugham yra labai daug važinėjęs po pasaulį. Jau 86 metus turėdamas jis dar važinėjo, tardamas:

— Aš esu jau labai senas žmogus ir mano gyvenimo siūlas — jau visiškai silpnas. Jis gali trūkti bent kurioo laiku ir nebegalėsiu aplankyti tų vietų, kurias lankiau prieš 35-rius metus.

Velionis rašytojas netikėjęs, kad rašytoju galima išsimokinti. Jo manymu, reikia rašytoju gimti. Kūrinių personažai, jo teigimu, negali būti iš rašytojo galvos ir vaizduotės paimti. Jie privalą būti girdėti, matyti ir pergyventi. Kurie rašytojai saka, kad personažų charakterius paėmė iš palyos, jie esą melagiai...

(Naudotasi duomenimis iš torontieškų "The Globe and Mail" ir "The Daily Star".)

ŠAUKSTAI PO PIETŲ

Grįžtant iš svečių po gerų pietų, žmona išmetinėja vyrui: "Ale, koks tu nemandagus. Svečiuose pasakoji apie mano amžių, o kai ateina mano gimtadienis, kiekvieną kartą pamiršti."

Naujienu administracija turi daug gražių ir nebrangių knygų, kurias galima tik už kelis dolerius įsigyti. Knyga yra geriausias žmogaus draugas, tad ir Tamsta įsigyk bent keletą tokių draugų.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams

VAL'S LIQUOR STORE and TAP ROOM

WALTER VALENTAS, Sav.

10358 So. Michigan Ave. Tel.: CO 4-9806

Linksmų Šventų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems draugams, kostumeriams ir pažįstamiems

LIETUVIŲ UŽEIGA

ANELE BELINIS

122 E. 105 Street

Širdingiausiai sveikinu Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga visus savo draugus, pažįstamus bei kostumerius

MARCIE'S TAVERNA

837 West 34th Place Virginia 7-8704

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linki savo klientams, draugams ir pažįstamiems

GINTARAS TAVERNA

A. G. LIETUVNINKAS, Sav.

2548 W. 69 St. Tel. 476-6251

LINKIME LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ SAVO KLIENTAMS IR DRAUGAMS

NEW LIFE LIQUORS

VLADAS KOVALSKAS, Sav.

(Importuoti ir vietiniai gėrimai — specialu nuolaida parengimam)

3234 So. Halsted St. Tel. VI 2-9525

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo klientams ir draugams

CLUB MAPLEWOOD

JUOZAS IR ELLA VAICAICIAI, Sav.

4258 So. Maplewood Ave. Tel.: VI 7-9848

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

BRIDGEPORT TAP

MR. AND MRS. GINTILAS

3503 1/2 So. Halsted St. Tel.: YARds 7-3692

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams

K. JAKUS

Siuvėjas ir valytojas moteriškų ir vyriškų drabužių

10302 S. Michigan Ave. Chicago 28, Ill. Phone PULLman 5-1168. Res. WA 8-5661

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

A. J. TAVERN

ANTANAS ir JULIA VERBICKAI, Sav.

DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS PATARNAVIMAS VISIEMS!

3204 So. Halsted St. Tel.: DANube 6-9441

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiem savo kostumeriams ir bičiuliams

JŪRA TAP

"Kur geri draugai susitinka"

U. ir K. KUPREIŠIAI

2638 W. 69th Street Chicago, Ill. Tel. PR 6-6673

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems savo klientams, draugams ir pažįstamiems

LATO CLUB

SIMANAS MANKUS, Sav.

1714 West 46th St. Tel. 376-3066

Linkiu draugams ir pažįstamiems linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų

ANN'S HILL TOP INN

ANNA BRUZGULIS, Sav.

8274 KEAN AVE., WILLOW SPRINGS, ILL.

Tel.: TErMinal 9-9571

CICERO NAŠLIŲ IR NAŠLIUKIŲ KLUBAS

sveikina visus Amerikoje ir Lietuvoje gyvenančius lietuvius, linki jiems sveikatos, linksmam praleisti žiemos šventes ir ilgo amžiaus.

ANA JACUBS — Pirmininkė, 6054 S. Moody Ave.
ANELE DOCKIENĖ — Prot. sekretorė,
H. HAYNES — Fin. sekretorė,
M. BUTVILAS — Išdininkė.

Klubo susirinkimai būna kiekvieno mėnesio paskutinį penktadienį.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

(Atkelta iš 4-to psl.)

UŽDANGAI NUSILEIDUS

Šis ruduo mūsų visuomenėje atnešė daug vaisių kultūrinio parengimo pavidale. Apie juos jau daug teko girdėti bei skaityti. Vienas šio rudens įrašas, tai buvo jaunos, gabios, daug žadančios režisiorės-aktorės Nijolės Martinaitytės mums pristatyti Jean Cocteau "Zmogiskasis balsas", Samuel Beckett "Krapo paskutinis įrašas", ir Engene Ionesco "Kėdės" vienveiksmiai veikalai.

Veikalų pastatymas dar ne visai pribrendusio medžio vaisius ir dar yra daug vietos augti. Tikėtasi stipresnio pastatymo. Silpniausiai pristatytas jautėsi "Zmogiskasis balsas", kuris buvo per daug paviršutiniškai atliktas. Cocteau kūryboje yra daug leista siuozės veiksmų, bet čia gal ir mėginta prisitaikyti prie žiūrovų, kurie daug skiriasi nuo paryžietiškių, lankančių šio žanro teatrą.

Režisorei, pagyvenus Europoje ir dar ten pasigilinus dramoje vienu ar kitu būdu, trūko prancūziškos interpretavimo, kuris labai prašėsi šiuose veikaluose. Bet čia gal ir mėginta prisitaikyti prie žiūrovų, kurie daug skiriasi nuo paryžietiškių, lankančių šio žanro teatrą.

O žiūrovas turi daug įtakos scenoje vaidinančius aktorius, kuriems dažnai reikia prisitaikyti prie žiūrovų reakcijos.

Su šiuo pristatymu norėta mus arčiau susipažindinti su kitų valstybių moderniaja kūryba, kad nebūtumėm tokiais ignorantais, mėgindami sau įrodinėti, jog viskas, kas tik lietuviška, yra gera. Iš viso ko atrodo, šie veikalai dar per anksti buvo mums pristatyti, dar daugelis, šiuo atžvilgiu, važiuojame tik į ratus įkintais arkliais. Tai galima pastebėti pasiskaitčius spaudoje, — ryšium su šiuo pastatymu, kad šių autorių teatras yra uždaroms intelektualų rateliams, universitetams, ar tai labai mažoms mažumoms teatras.

Pasizūrėjus tik į atsilankiusių žiūrovų skaičių, būtų beveik galima su tuo sutikti. Susirinko šiek tiek daugiau negu 1950 metais Paryžiuje, pirmą kartą statant Ionesco "Praplūkusį sopraną", kada aktorius buvo daugiau nei žiūrovų. Dabar, taip vadinami absurdo teatro veikalai statomi ne tik Paryžiaus kairiajame krante, bet ir centre — ir bilietų ne

taip lengva nusipirkti prie durų, kaip čia, atėjus šeštadienį ar sekmadienį, į Nijolės Martinaitytės ir Jono Kelečiaus ruošta Dramos vakarą.

Režisorei ir aktoriams turint daugiau patyrimo ir nereikiant kiltur duoną užsidirbti, be abejojimo šie trys veikalai galėjo būti išpildyti visai be priekaištų, bet kažin ar pirmieji pastatymas būtų daug daugiau žiūrovų sutraukęs. Ir tai būtų mums sukėlę dar didesnių abejonų dėl šio dramos išreikimo būdo. O visgi, jo neigti negalime — jis gimė ir sparčiai vystosi — tai yra šio laikotarpio teatras, kuris čia, Amerikoje, kol kas dar nėra taip plačiai prigijęs, kaip vakarų Europoje, o ypatingai Prancūzijoje.

Skaityme save europiečiais, o daug kur esame atsilikę nuo vakarų Europos nemažiau de-

šimt metų. Šiandien negalime sustoti ir mėginti išlaikyti to, kas vyko išėivijos pradžioje. Reikia pripažinti esamą laikotarpį ir su juo žengti į priekį. Kai kurie lietuvių teatralai Čikagoje, tiesa, sėkmingai bandė, nors ir retais pastatymais, atskleisti mūsų visuomenėje naują teatrą, kurį dabar tęsia Nijolė Martinaitytė, Jonas Kelečius ir Bernardas Prapuolenis. Tik pastarųjų vienaveiksmių pristatymas gal per staiga įvyko. Gal per mažai tam buvo pasiruošta, nes, rezultate, gavosi išpūdis, lyg ramiai važiuojant dviračiu, staiga atsirandantis sprausminiam lėktuve ir, neišlaikęs, susergi jūros liga.

Nors šio Dramos vakaro uždanga jau nusileidus, bet lauksim jos netrukus pakylančios, atidengiant stipresnius pastatymus geriau pasiruošusius žiūrovams. (bab)

PAS MAJŲ AINIUS

RAMOJUS VAITYS

Zvarbus, kiek miglotas rytas vasario mėnesį Meksikos Mieste. Nors jau beveik 7:00 valanda, bet dar visiškai tamsu, tik rytuose truputį rausvėja. Už ketyčio valandos bus visai šviesu — šiose atogrąžų platumose taip staigiai išaušta ir sutemsta! Išlipame iš taksioto ties naujutėlaite Buena Vista "Grazus Vaizdas" gelžkelio stotimi, ir mus tuoj apniška būrelis nešikų. Atiduodame savo lagaminus vargingiausiai atrodančiam iš jų. Šis mūsų mantą nutempia į silpnai apšviestą pirmos klasės laukiamąją salę (pamanykt, kokia čia segregacija!), o paskui eina sargo pareigas, kol mes pusryčiaujame ir atliekame miegamojo vagono rezervacinius formalumus. Ir tik apie aštuntą atidaromi perono vartai.

Traukiniai iš Meksikos Miesto į Meridą, Yucatan'o sostinę, išeina tik tris kartus į savaitę. Pirmos klasės sėdimasis vagonas dar gana naujas, šveicariškos gamybos; užtat miegamasis ir valgomasis — amerikoniški, gal 1910-ųjų, gal net ir 1920-ųjų metų serijos. Tai štai kaip jankiai nusikrato savo išdėvėtai arba bent iš mados išėjusiais gelžkelio riedmenimis! Pirmą klasę labai skystai "apgyventa" — tik keliolika turtingesnių meksikonų ir keletas porų amerikiečių, nepabūgusių dviejų su puse paros kelionės sausuma, ir panorėjusių, taip kaip ir aš su žmona, pamatyti kraštą iš arčiau, ne iš 8,000 pėdų virš tereno. Užtat antra ir trečia klasės jau nuo pat Meksikos Miesto sausakimšos, užgrūstos skurdžiai išrodančios žmonijos su ryšulėliais ir kartotinėmis dėžėmis lagaminų vietoje. Kas įdomiausia, tai kad antros ir trečios klasės keleiviai atskirti nuo pirmos klasės ne tik kelionės metu, bet ir įsėdant: pirmos klasės laukiamasis ir perono vartai yra gatvės lygyje, o anų dviejų klasių — požemyje, iš kurio jie į peroną išlenda netoli garvežio, kuo toliausiai nuo pirmos klasės vagono.

Pagaliau paliekame šiaurinius priemiesčius, pilnus fabričių ir tarp jų išspraudusių skurdynų, kur žmonės gyvena lūšnose, pasigamintose iš visokių stovybinės medžiagos — akmens, nedegto molio plytų, lentgalių, kartono, banguotos skardos ir dar dievai žino ko. Ir sekančias penkias valandas skrodžiame lengvai kalvota Centrinės Meksikos plokščiakalne į rytus, Meksikos Jankos link.

Ziemą ir pavasarį šiame plokščiakalnyje būna sausmetis, kai per šešis mėnesius labai retai tepalyja — užtat ir gamta sausutėlė, it parakas. Kiek tik akis užmato, beveik viskas yra gelsvai — rusvai — pilkšvos spalvos: taip išrodo ir po derliaus nuėmimo dar nesuartos

ražienos, ir iki plikos žemės negriaužtos ganyklos, kuriose perkarę galvijai ir asilėliai bando ganiovis susirasti. Šią spalvos monotonią pertraukia tik sodintiniai medžiai ir kaktusai paplentėse, prie sodybų, ir palei drėkinimo kanalus, kuriais šiuo metu joks vanduo neteka — dugno molis išdžiūvęs iki suskeldėjimo. Bet ir tie patys medžiai, nors ir amžinai žaliuojančių rūšių, nelabai žaliai teatrodė, nes jų lapai per daug apsikloję dulkių sluoksniais, dulkių, kurių debesis sukeliama net ir menkiausias vėjas, net ir pravažiuojantis traukinys.

Nors žiemos sausmečiu betkoks augmenijos augimas ir sustojęs, tačiau galima matyti, kad apylinkės čia yra intensyviai kultivuojamos ir tankiai apgyventos; todėl ir jokių miškų nesimato — jie seniai iškirsti, kad savo vietą užleistų pievoms ir dirvoms. Protarpiais, kur dėl šlaito statumo arba žemės akmeniuotumo nebeapsimoka dirvos arti, kėpsio eilėmis susodinti agavų šeimos "maguey" augalai. Tai daugiausia "zolė", pražystanti ir numirštanti septintais metais po išdygimo. Jos stori, bet siauri lapai, savo forma panašūs į liepsnos liežuvius, yra pilni plaušų, iš kurių gaunamas labai vertingas pluoštas, tinkamas virvėms vyti, maišams austi ir visokiems pintiniams dalykams gaminti, kaip antai, skrybėlėms, gamakams, krepšiams. Šis maguey pluoštas yra vienas iš svarbiausių plokščiakalnio žemės ūkio produktų, jo nemažai ir iš Meksikos eksportuojama. Negalima pamiršti ir dar vieną didelę naudą iš šio augalo — tai jo sultys, surinkamos iš nukirsto žiedastiebio žaidos prieš pat augalui pražystant. Truputį pafermentuotos sultys duoda mažą daug alaus stiprumo alkoholinį gėrą "pulque" (pulkė), kurį destiliuojant gaunama ugnigoji "tequila" (tekila). Abu yra Meksikai lygiai taip charakteringi, kaip ir kaktusai, asilai ir sombrero'uoti basakojai kaimiečiai.

Kiek bent matosi iš traukinio lango, pavienių sodybų nėra — ūkininkai gyvena susisipietę į kaimus su plačia centrine gatve, būtinai negrįsta ir duobėta, ir tose duobėse telkšo klanai tikriausia nieko kitko kaip pamazgų ir sručių. Vienaaukščiai namiūkščiai sutatyti išilgai tos gatvės tankiai viens prie kito, ir jų nepuošia iš gatvės pusės nei žolynai, nei gėlynai. O iš "prastosios" namų pusės — maži, kaktusų gyvatvorėmis arba nedegto molio plytomis sudaryti kiemukai su tvartais, kurie pagal ispanišką madą yra žemesni už žmogaus ūgį. Kaimuose vienintelė žaluoma — tai kur-ne-kur stypsnės tuopos bei tos kaktusų

tvoros, o viskas kitka — dulkinai plotai. Nesimato nei daržų, nei sodų, nei palangėse gėlių vazonų. Namai be išimties mūriniai, iš lauko akmenų arba net ir nedegto molio plytų sukrauti, ir dažniausiai nutinkuoti baltai arba kuria nors pasteline spalva, bet... baisiai apšviesti, tinkas dideliais lopais nusisėręs. Stogai yra mažo nuolydžio vienašlaitiniai, vienur raudonomis stiegėmis, kitur perrūdijusia banguota skarda apdengti. Langai daugiausia su grotais, bet dažnai be stiklo, skudurais arba kartonu užkamšyti.

Po pietų privažiuojame plokščiakalnio kraštą, ir nuo čia prasideda labai staigus nusileidimas į pajūrio žemumą. Ši pereinamoji zona tarp plokščiakalnio ir pajūrio, susidėjusi iš stačiašlaitių keturių ir anksčių slėnių, yra vadinama Rytinių Motinos Kalnynu (Sierra Madre Oriental). Tai labai sunkiai pereinamas terenas, net ir nūdien jį prakerta tik labai neskaitlingi keliai ir pora gelžkelio linijų, o kas per kliūtis keliautojams tai turėjo būti prieš kokį šimtą ar daugiau metų! Gelžkelis neįprastai dideliu nuolydžiu vingiuoja vis žemyn ir žemyn, čia sekdamas kalnų upelio vagą, čia šliauždamas stačiuo ketures šlaitu, čia išsėdamas tuneliu per keterą. Kelio posūkiai tokie staigūs, kad sumažinimui nušokimo nuo bėgių pavojaus traukinio greitis sekantioms kelioms valandoms numašomas iki maždaug 15 mylių į valandą! Saugumo sumetimais paskutinėje plokščiakalnio stotyje prijungiamas dar vienas garvežys, kurio pareiga padėti išlaikyti šį mažą ir kelevius taip nervuojantį greitį.

Vaidai keičiasi atsiveriant vis naujoms uolų formacijoms, ir gamtai įgaunant vis žalesnę spalvą. Juo žemyn, tuo šilčiau ir drėgniau, ir tuo tankesnė bei vešlesnė augmenija. Atsiranda vis daugiau rūšių nematytų medžių su milžiniškais lapais ir žiedais, kurie, rodos, turėtų ne medžiams, o daržo gėlėms priklausyti. Ir kai ties Orizaba'os miestu pasirodo pirmieji bananų ir papajų medžiai, žinai žmogus, kad esi įžengęs į atogrąžų klimato juostą — tie rra caliente. Terenas nuo čia pradeda plokštėti, matosi vis daugiau ūkininkų sodybų pakelėj. Čia kaimiečių namukai jau visai skirtingo pobūdžio: tai palmių lapais dengtos trobelės iš vertikalių baslių, dažnai visai be langu, o jeigu ir yra lango anga — tai ji ir be rėmų, ir be stiklo. Vietoj durų — tik anga, uždengta skuduru arba nendrine pyne. Nėra abejonės, kad šitokia statyba išliko nepasikeitusi nuo pat konkistadorų laikų. Aplink šias minimalines pastoges — bananų ir papajų sodeliai, kiek to-

liau — nedideli kukurūzų laukai, o už jų — tankus, neįžengiamas džiunglių augmenijos rezgyns.

Jau sutemus Vera Cruz miestas prie Meksikos Jankos mus pasitinka milžiniškomis naflos rafinerijomis, o po jų seka stotis, senoviška, šukšlinė, ir silpnai apšviesta. Pirmą sykį po kelionės pradžios išlipame į peroną pasižvalgyti. Po malonios temperatūros vėsinamame vagono jautiesi žmogus lyg į pirtį įžengęs, karšta ir drėgna, ir nė mažiausio vėjelio. Nosį pasitinka neperpatraukliausias kvapas — kažkoks mišinyš rafinerijų tvaiko, praėivių prakaito smarvės ir alyvoj virto, smarkiai užpipirto maisto kvapų. Kaip ir kiekvienoje mums matytoje gelžkelio stolyje Meksikoje, taip ir čia

kei iviai gali gauti visokios pigios užkandos, pardavinčiamos peronuose nuo ranka stumiamų vežimukų — tacos, tamales, visokios bandelės, Coca Cola ir vaisių sunkos. Ir indai, ir pardavėjai tikrai egzotiškai apskreję, todėl amerikoniškai turistai nesungindo ką nors išbandymui nusipirkti.

(Bus daugiau)

Iki 500 betruksta 15

Vėčiausia statistika skelbia, kad nuo šių metų pradžios iki praeito pirmadienio vidurnakčio automobilių nelaimėse Cook apskrityje žuvo 485 žmonės, iš jų 277 žuvo Chicagoje, kur per tą laiką 41,845 žmonės buvo sužeisti.

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

9-to WARDO LIETUVIŲ DEMOKRATŲ KLUBAS

sveikina savo narius ir mums prijauciančius, linkėdamas visiems linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų

J. SKEIVYS — Pirmininkas
A. G. KUMSKIS — Vicepirmininkas
ANNA RAINIS — Vicepirmininkas
BESSIE SUCILLA — Vicepirmininkas
F. PUODZIUKAS — Kasininkas
K. RUBINAS — Fin. sekretorius
A. BUBELIS — Prot. sekretorius
ALF. SPIECIUS — Trustee
D. PUODZIUKAS — Trustee
J. PIVORŪNAS — Kasos globėjas

Linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų visiems mūsų klientams ir jų šelpiamiesiems giminėms, draugams ir pažįstamiems linki

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 So. State St., Chicago 4, Illinois

Phone: WAbash 2-9354

2618 W. 63rd St., Corner Talman Ave.

Phone: WAlbrook 5-2466

Mes turime tiesioginę sutartį su Intourist, dabar Vneshposyltorg, Maskvoje nuo 1947 metų ir įgijome mūsų klientų tarpe didžiausią pasitikėjimą.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų linkime visiems mūsų draugams ir pažįstamiems

Laidotuvių Direktorius

John F. Eudeikis

ir

EMILJA EUDEIKIENĖ

4605-07 SOUTH HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-24330-34 SOUTH CALIFORNIA AVENUE
Tel.: LAFayette 3-0440

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams bei pažįstamiems

F. G. LUCAS and COMPANY
REAL ESTATE

4168 Archer Avenue Tel.: LA 3-5107

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

KAZIO ERINGIO
California Super Service Station

4824 S. CALIFORNIA AVE.
Tel. Virginia 7-9327

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų linkiu visiems savo klientams, bičiuliams ir draugams

KAZYS KARAZIJA
GENERALINIS KONTRAKTORIUS

5316 So. California Ave.
Tel.: RE 7-5060

Linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo klientams, draugams ir pažįstamiems

MARQUETTE DELICATESSEN
LEOKADIJA ZVYNYS ir STASE URBONAS

2553 W. 71 St. — Chicago, Ill.
Tel.: PProspect 6-2717

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems

Bridgeport Hardware & Paint Store
(THE STANMAT CORPORATION)
HARDWARE, PAINT AND WALL PAPER

3214 So. Halsted Street. Chicago 8, Illinois
Phone CALumet 5-4667